ATEITIS

1954 M.

BALANDIS, NR. 4

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

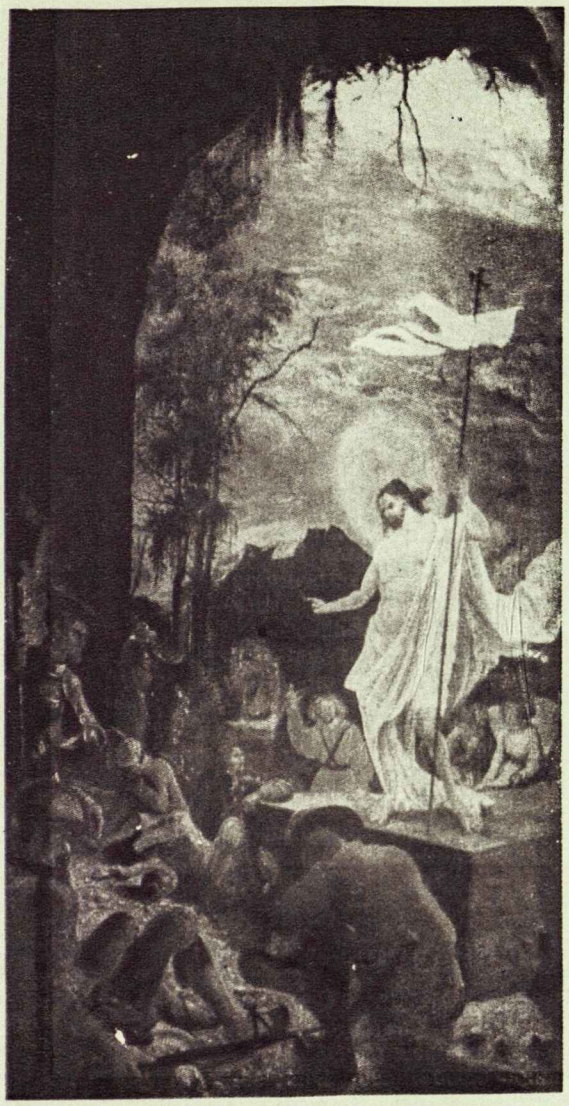

ATEITININKŲ KONGRESO METAI

TURINYS

Alfa Sušinskas — Meilės stebuklas 73
Pr. Pauliukonis — Iš spaudos draudimo istorijc 75
Vitalija Bogutaitė — Eilėraščiai 78
Aldona Baužinskaitė — Tik Tu (eil.) 79
Pakelės Smilga — Mėnulis, Skundas (eil.) 79
Dalia Prikockytė — Laisvės (eil.) 79
Galina Macelytė — Plunksnakotis 80
Alė Rūta — Rungtynės meilės stadione 83
E. Brey — Palaiminti, kurie nematė ir įtikėjo 85
Daiva Nauragytė — Mergaitė su karveliais (eil.) 86
Kun. V. Pikturna — Renkimės kongresui 87
Irena Banaitytė — Velykų dovana 88
P. Natas — Apie rėksmą ir dainas 89
1362 metų Velykos Kaune 89

SPORTAS

Vyt. Valaitis — šuoliai lengvojoje atletikoje 90

KREIVOS ŠYPSENOS 91

DARBAI IR ŽMONĖS

J. Paventis — Nusikaltimai Amerikos jaunimo tarpe 92
Iš MAS Centro Valdybos sekretoriato stalčių 93

ATSKLEISTA KNYGA

L. Žitkevičius — Pempės kalba lietuviškai (A. Barono "Užgeseęs sniegas) 94
Juoba — Knyga apie Vanagaitį 94
A. K. — L. žitkevičiaus — "Saulutė debesėliuose", V. Ališo "Cascata Cristalina", J. Gliaudos "Ora-pro nobis" ir "Gęstanti saulė" 95

PLAČIAME PASAULYJE 96

Viršelio 1 psl. — Kristaus pasikalbėjimas su samariete... "Kiekvienas, kuris geria šitą vandenį, vėl trokš, o kas gers vandens, kurį aš jam duosiu, tas nebetrokš per amžius" (Jon. 4, 12).

Viršelio vinjetė — dail. T. Valius

1954 METAI BALANDIS — APRIL Nr. 4

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS
VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS: J. Baužinskas, V. Grajauskaitė, G. Botyrius, V. Karečkaitė, K. Kudžma.

Redakcijos ir administracijcs adresas:
"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

PRENUMERATA metams: $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00

Atskiro nr. kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association **"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.**

Subscription $5.00 per year.

Single copy 50 cents.

Entered as second - class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

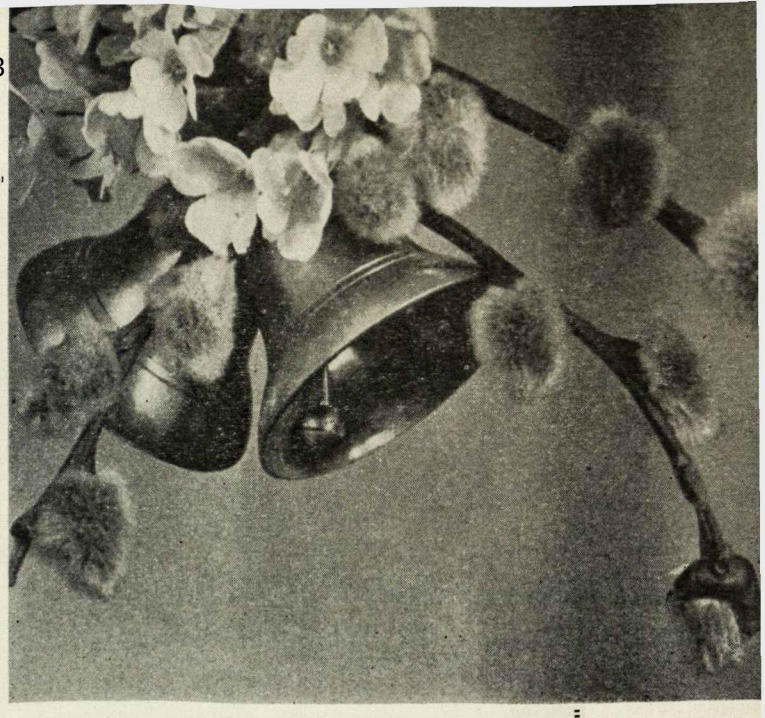

MEILĖS STEBUKLAS

ALFA SUŠINSKAS

1. Dieviškasis meilės triumfas

Viešpaties Jėzaus Kristaus Prisikėlimas iš numirusių atbaigė žmonijos atpirkimo darbą ir iš esmės pakeitė žmogaus santykį su jo Kūrėju. Šį visą didįjį dieviškojo atpirkimo darbą teologija aiškina dieviškosios meilės pagrindu; iš begalinės meilės Dievui Tėvui ir iš begalinės meilės žmogui Išganytojas laisvai iškentėjo visą atpirkiminę kančią ir tuo pilnai atlygino Dangiškajam Tėvui už žmogaus nusikaltimą, pirmųjų tėvų padarytą iš meilės stokos savo Leidėjui.

Ne teisingumo ir ne pareigos, bet dieviškosios meilės išdava yra visa atpirkiminė drama. Išganytojo kančia buvo Jo dieviškosios meilės kančia ir Jo Prisikėlimas dieviškasis meilės triumfas.

2. Meilė atiduoda save

Dėl savo dieviškosios meilės Jėzus Kristus atidavė save atpirkiminei kančiai. Ši Jėzaus meilė yra absoliučiai be savimylos: ji yra be ga'o altruistiška, jieškanti ne savęs, bet kitų — visų sielų. Jėzaus meilė yra pati gryniausia — ji yra dieviška.

Dieviškoji Jėzaus meilė yra Naujojo Įstatymo pagrindas ir krikščioniškosios meilės šaltinis. Ji yra tobuliausias kiekvienos meilės pavyzdys.

Tikra meilė yra save atiduodanti ir save aukojanti; dėl to ji yra ištikima; tikra meilė yra laiminga mylimojo asmens laime; tikra meilė tenkinasi ir yra gyva tuo, kad ji save atiduoda mylimajam žmogui.

Meilė, nukreipta į save, yra egoizmas. Į save nukreipta meilė išsigimsta ir pasidaro atstumianti, šlykšti; meilė, nukreipta į kitą asmenį, yra patraukianti ir žavi. Tikra meilė savo esme yra skirta duoti ne sau, bet kitam. Ir juo daugiau atiduoda ji save kitam, juo tobulesnė ir pilnesnė yra ji, juo labiau priartėja ji prie dieviškosios meilės. Tikra meilė nejieško savęs, o jieško kito asmens, kad, ištikimai mylėdama, būtų mylima ir tuo būtų laiminga.

3. Meilė įpareigoja

Kiekviena pareiga yra auka ir pasiaukojimas. Juo didesnė pareiga, juo didesnis turi būti ir savęs paaukojimas.

Meilė, siekdama kito žmogaus laimės, laisvu noru įsipareigoja aukotis. Nėra meilės be įsipareigojimo, be pareigų. Dieviškoji Jėzaus meilė žmogui įsipareigojo atlyginti Dangiškajam Tėvui už žmogaus nusikaltimą. Ir šis įsipareigojimas vyko dieviškosios ir kruvinosios aukos keliu.

Meilė, kuri nejaučia pareigų mylimajam asmeniui, iš viso nėra meilė: ji tėra egoistinis pasinaudojimas kitu žmogumi, vadinamu mylimuoju. Šitokia meilė yra apsimestinė, žodinė, bet ne darbų, ne širdies. Iš tikrųjų, jos nė meilės vardu negalima vadinti: jai tiktų maskuoto pasinaudojimo vardas.

Juo didesnė, pilnesnė ir ištikimesnė yra meilė, juo didesnis, kietesnis yra ir įsipareigojimas, tuo pačiu, — juo didesnis yra ir pasiaukojimas mylimajam asmeniui.

Tikra, ištikima meilė visada randa kelius ir būdus aukotis savo mylimajam žmogui. Ir kol mylintysis aukojasi mylimajam, tol jis myli. Kur yra amžina ir ištikima meilė, ten yra ir amžinas aukojimasis...

4. Meilė — laimės šaltinis

Begalinė dieviškoji Išganytojo Jėzaus Kristaus meilė žmogui įkūnijo Jį Švenčiausioje Mergelėje Marijoje, uždėjo ant Jo pečių atpirkiminį Kalvarijos kryžių ir paguldė Jį į kapą... Ta pat dieviškoji Išganytojo meilė atvėrė savąja kančia žmogui amžinojo gyvenimo vartus. Dėl to Prisikėlimas, būdamas atpirkiminės kančios pabaigtuvės, yra didžioji dieviškosios meilės žmogui šventė ir kartu didysis dieviškosios meilės stebuklas. Prisikėlimas yra didžioji meilė ir amžinosios žmogaus laimės šaltinis.

Ir kiekviena kita tikra meilė yra skirta laimei, nes tikra ir ištikima meilė yra laimės šaltinis.

Nėra nemylinčio žmogaus šioje žemėje. Mylėti yra žmogui lygiai tiek pat įgimta, kiek yra įgimta kvėpuoti ir maitintis. Jei žmogus nemyli Dievo ir žmogaus, jis myli daiktą, ar gyvulį, ar ką nors kita... Atsimenu, Biržų gimnazijoje vienas iš lietuvių kalbos mokytojų aukštesnėse klasėse kalė į nepatyrusias mūsų galvas, jog (lietuvių kalboje) tik žmogų mylime, o visa kita — mėgstame... Tada šitoks žodžių mylėti ir mėgti aiškinimas man atrodė labai įmantrus. Tačiau gyvenimo patirčiai gimnazijos suolą palikus toli praeityje, šitoks žodžio mylėti reikšmės aiškinimas man paaiškėjo esąs klaidingas: anas mokytojas buvo geras rašybinės kalbos taisyklių dėstytojas, bet prastas kalbinės psichologijos išmanytojas... Taigi, ir lietuvių kalba kalbantysis gali mylėti ir pinigą, ir svaigalą, ir mokslą, ar ką kita (šunį, katiną), jei jis Dievo ir žmogaus tinkamai nemyli...

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ BIBLIOTEKA

Jaunimas iškylauja

Nuotr. V. Augustino

Mylėdamas žmogus siekia laimės. Kokia meile jis ką myli, tokią ir laimę jis turi: tikrą ar netikra, bet laimę, tegu ir subjektyvią. Tikra ir ištikima meilė, viską atiduodama mylimajam asmeniui, viską iš mylimojo ir gauna. Jei kuris žmogus yra nelaimingas, tai dėl to, kad jis neturi tikros meilės ...

Tikra meilė palengvina bei sumažina skausmą, vargą ir skurdą, mažą, sausą duonos riekę paskalsina ir pasaldina, nevilties rytojų pripildo nelūžtančiu ryžtu ir viltingu siekiu; tikra meilė yra geniali gyvenimo tvarkytoja, iš gyvenimo griuvėsių sugebanti išauginti naują gyvenimą, pilną dvasinės gyvybės ir nesibaigiančios laimės...

Velykinių varpų garsai, skrosdami žemės paviršiaus orą, skamba meile: meile Viešpačiui ir žmogui; jie nešasi tikrąją gyvenimo vertybę — meilę ir meilėje laimę ne tik amžinybėje, bet ir čia, žemėje — skausmo ir vargo pakalnėje.

Aleliuja!

Napoleono aikštė Vilniuje.
Dešinėje — rūmai, kur gyveno
Muravjovas, uždraudęs lietuvišką spaudą.

Nuotr. V. Augustino

IŠ SPAUDOS DRAUDIMO ISTORIJOS

PR. PAULIUKONIS

Lietuvos padėtis prieš spaudos draudimą

Po paskutinio Lietuvos-Lenkijos valstybės padalijimo 1795 m. Lietuva, išskyrus Užnemunę, teko Rusijai. Po imperatoriaus Napoleono pralaimėjimo ir Užnemunė buvo prijungta, taip visa Lietuva pateko į Rusijos carų valdžios reples. Kraštas buvo paskirstytas į gubernijas, kurias valdė su neaprėžta valdžia caro skirtas gubernatorius. Visą Lietuvą valdė Vilniaus general gubernatorius.

Buvęs Lietuvos valstybės valdantysis luomas — bajorija, nors nebegalėjo taip sauvaliauti, kaip savo valstybės laikais, bet dar turėjo plačias teises. Bajorai galėjo šaukti savo suvažiavimus ir rinktis savo pareigūnus. Miestiečiai taip pat patys rinkdavosi miesto valdybas ir teismus.

Ypač pasunkėjo kaime gyvenančių valstiečių baudžiauninkų padėtis. Baudžiava Rusijoje buvo daug žiauresnė negu Lietuvoje. Po Lietuvos padalijimo daug valstybės dvarų teko rusų generolams. Taip pat už neištikimybę Rusijai buvo atimti dvarai ir iš kaikurių Lietuvos bajorų ir padovanoti rusams. Naujieji dvarų savininkai savo dvaruose elgėsi su baudžiauninkais taip, kaip jie buvo pratę elgtis Rusijoje. Baudžiauninkai ne tik jokių teisių neturėjo ir, ponų skriaudžiami, niekam pasiskųsti negalėjo, bet kai kurių ponų prasčiau už šunį buvo laikomi. Kiek geresnė baudžiauninkų padėtis buvo valstybės dvaruose, jie nebuvo taip žiauriai išnaudojami ir turėjo valdžios teismus.

Dėl to baudžiauninkai buvo suvargę, gyveno skurdžiai, iš bado javus maišydavo su pelais ir valgydavo. Jų vaikai turėjo teisę mokytis tik pradžios mokyklose, o aukštesnėse ir universitete buvo uždrausta. Aukštesnio mokslo baudžiauninko vaikas, tik tas galėjo siekti, kuriam ponas parduodavo ar suteikdavo bajoro titulą. Tokiu būdu, iš valstiečių baudžiauninkų išsimokslinusių žmonių nebuvo. Jie skendo tamsoje.

Tautiniu atžvilgiu visi ponai — bajorija, kuri sudarė ir Lietuvos šviesuomenės luomą, su mažomis išimtimis buvo lenkiška. Iš jų kilę dvasininkai taip pat buvo lenkai. Miestiečiai irgi buvo sulenkėję. Visur skambėjo

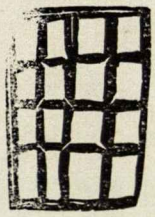

LAIŠKAI IŠ KALĖJIMO

1863 m. sukilimo vadas Kalinauskas iš Vilniaus kalėjimo parašė laišką žmonėm:

"Mano broliai, mieli mužikėliai! Aš jums rašau nuo rusiškų kartuvių, gal jau paskutinį kartą. Skaudu yra palikti savo gimtinę žemelę ir jus, mieli tautiečiai. Mano krūtinė draskoma, mano širdis plyšta, bet aš nesigailiu mirštąs dėl teisingumo jūsų kovoje. Priimkite, broliai, mano žodžius su pasitikėjimu, nes jie jus pasieks jau iš ano pasaulio, o juos rašiau turėdamas dėmesyje vien tik jūsų gerovę. Broliai, nėra didesnės laimės pasaulyje, kaip turėti protą ir mokslą galvoje. Bet kaip naktis ir diena nevaikščioja drauge, taip neina drauge ir tikroji apšvieta su rusiška vergija. Tol, kol ta vergija viešpataus mūsų šalyje, tol neturėsite nei tiesos, nei gerovės, nei apšvietos, o mus valdys, kaip kokius neišmintingus gyvulius, ne mūsų labui, bet mūsų pražūčiai.... Jūs galėsite laimingai gyventi tiktai tuomet, kai maskolių nebebus ant jūsų sprando.

Kalinauską pakorė Vilniuje 1864 kovo 19 ar 23d.

1863 m. suėmus vieną sukilėlių vadų, Žemaičių etmoną Zigmantą Sierakauską, rusų kariuomenės pulkininką, pakelyje jam parodė žuvusius sukilėlius ir prikaišiojo, kad tai jo darbas šie nelaimingi. Sukilėlių vadas atsakė: "Jie nėra nelaimingi. Jie yra lietuviškos sėklos, iš kurios dar pražys laisvės žiedai ateityje".

Jį pakorė Vilniuje 1863 m. birželio 27 d.

lenkų kalba: dvare ir mieste, mokykloje ir bažnyčioje. Bažnyčia tačiau buvo likusi vienintelė vieša vieta, kurioje lietuvis galėjo išgirsti savo gimtąja kalba skelbiamą Dievo žodį. Net kai kurie inteligentai, kurie laikė save lietuviais, gėdijosi lietuviškai kalbėti. Jei vienas kitas iš malonumo rašė lietuviškai, tačiau tarpusavyje šnekėjo tik lenkiškai. Lietuviškai mintis reiškė tik mužikai baudžiauninkai.

Lietuvių tautą ir jos gražią bei turtingą kalbą šviesuomenė buvo pasmerkusi mirti ir padėti į archyvą. Jei kas iš moks'ininkų domėjosi ta kalba, tai kaip išnykstama seniena. Lietuviškos literatūros tokios, kaip šiandien mes turime, nebuvo. Buvo tik maldaknygės bei giesmynai (kantičkos), iš kurių žmonės meldėsi ir giedojo, elementoriai, iš kurių vaikai mokėsi skaityti, ir vienas kitas L. Ivinskio išleistas kalendorius.

Įvykiai, pakreipę lietuvių tautos gyvenimą nauju keliu.

Prasidėjus 19 a. antrajai pusei, kai kurie įvykiai turėjo didelės reikšmės lietuvių tautos gyvenimui: baudžiavos panaikinimas ir nepavykęs prieš rusus sukilimas, iššaukęs sugriežtintą lietuvių rusinimą.

1861 m. Rusijos caro Aleksandro II įsakymu visi baudžiauninkai buvo atleisti iš baudžiavos, išlaisvinti iš bajorijos sauvalės. Nors jie teisių atžvilgiu nebuvo sulyginti su bajorais, tačiau jų padėtis žymiai pagerėjo. Valstiečiai tapo laisvi, nuo pono daugiau nebepriklausomi, su jais jau buvo skaitomasi kaip su žmonėmis, o ne kaip su daiktais. Lietuvos valstiečiai gavo ir žemės, už kurią turėjo išmokėti per 49 metus, o Užnemunės valstiečiai žemę gavo nemokamai. Valstiečių gerbūvis pradėjo kilti, vaikus leido į mokslus, suvaržymai mokytis buvo panaikinti. Atsirado išsimokslinusių žmonių iš kaimo valstiečių tarpo, iš tikrojo lietuviško kamieno. Jie pamatę, kaip lietuvių tauta yra skriaudžiama rusų ir lenkų, pradėjo kaimo žmones šviesti, kelti jų tautinį susipratimą, žadinti tautinį atgimimą. Taip prasidėjo lietuvių tautinis kilimas.

Iš kitos pusės Rusijos caro valdžia visokiomis priemonėmis slopino tautinį lietuvių darbą, stengėsi lietuvius surusinti. Ypatinga rusinimo banga užliejo lietuvių tautą po nepavykusio 1863 m. sukilimo.

Per padalijimą Lenkija teko Austrijai, Prūsijai ir likusioji dalis Rusijai. Nors rusų valdomi lenkai turėjo daug daugiau teisių negu lietuviai, tačiau jie ir tuo buvo nepatenkinti. Visą laiką jie siekė atgauti savo valstybės nepriklausomybę. Iškilęs Napoleonas lenkų viltis dar labiau padidino, 1807 m. iš Prūsijai tekusių Lenkijos žemių jis buvo įsteigęs Varšuvos kunigaikštiją, kuri po Napoleono pralaimėjimo per Vienos kongresą (1815 m.) teko Rusijai. Lenkai iš Rusijos caro gavo plačią autonomiją su Lenkijos karalystės vardu. Prie jos buvo prijungta ir Lietuvos Užnemunė, kaip per padalijimą Prūsijai tekusi dalis.

Bet lenkai ir dabar nenurimo, jie svajojo atstatyti buvusią Lenkijos valstybę. Lenkijos bajorai prie savęs traukė ir Lietuvos sulenkėjusią bajoriją. Tad ką darė lenkai, tą pamėgdžiojo ir lietuviai. 1831 m. lenkai sukilo prieš Rusiją, tikėdamiesi iškovoti nepriklausomybę. Lietuva ir buvo prisidėjusi. Sukilimas nepavyko, rusų kariuomenė sumušė sukilėlius ir griežtai juos nubaudė: panaikino Lenkijos autonomiją, uždarė Vilniaus universitetą ir vietoj veikusio Lietuvos Statuto įvedė rusų įstatymus Lietuvoje.

Prasidėjus Italijos ir Vokietijos susivienijimo kovoms, atgijo viltis ir lenkams išsilaisvinti iš Rusijos jungo. 1863 m. lenkai antrą kartą sukilo, prie jų prisidėjo Lietuvos bajorai, Žemaitijoj ir valstiečiai. Lenkijos sukilėliai, negavę iš užsienio pagalbos, buvo numalšinti.

Lietuvos sukilimo liepsnos gesyti buvo paskirtas į Vilnių general-gubernatoriumi Mykolas Muravjovas, smarkus ir žiaurus žmogus. Nors jis tevaldė Lietuvą tik dvejus metus, bet paliko didžiausią žymę Lietuvos gyvenime. Savo žiaurumu jis jau buvo pasižymėjęs Rusijoje, kai kurie caro ministeriai ir dvariškiai ji vadino "koriku", nes visiems, kurie reikalavo daugiau laisvės, jo buvo vienas atsakymas: "Pakarti."

Muravjovo siekimai Lietuvoje.

Muravjovas gerai žinojo Lietuvos padėti. Jis buvo aštuonerius metus Gudijoj vicegubernatoriumi, vėliau gubernatoriumi. Dalyvavo 1831 m. sukilimo malšinime ir, tardydamas suimtuosius sukilėlius, turėjo progos pažinti gyventojus, ypač dvarininkus — bajorus. Nuo 1856 m. buvo valstybės turtų ministeriu. Jam ne paslaptis buvo, kad Lietuvoje tik kaimas lietuviškas o miestiečiai ir bajorai yra sulenkėję, kad lenkinimo apaštalai dažnai panaudoja ir bažnyčią savo tikslams.

Kaip didieji rusintojai, "rusofilais" vadinami, taip ir Muravjovas buvo įsitikinęs, kad praeityje lietuviai, kurie valdė didelius Rusijos plotus, buvo tie patys rusai. Juk senoje Didžiojoje Lietuvos kunigaikštijoje valstybinė kalba buvo gudų kalba, kurią buvo pasisavinę ir kai kurie Lietuvos didikai. Tą gudų kalbą ir rusišką įtaką išstūmė katalikybė ir lenkų kalba. Muravjovui, kaip rusinimo apaštalui, buvo skaudu, kad dabar vietoj gudų kalbos vyrauja lenkų kalba. O jis neskyrė gudų nuo rusų. Jam rūpėjo pašalinti lenkų įtaką ir "atkritusius" lietuvius grąžinti rusams. Tad Muravjovo tikslas buvo griauti lenkų įtaką su katalikybe ir skleisti rusų tautiškumą bei provoslaviją lietuvių tarpe. Skersai kelio prie šito tikslo stovėjo didžiausia kliūtis — Katalikų Bažnyčia.

1863 m. lietuviai sukilėliai tremiami į Sibirą

☆

Ne taip skamba akmenėliai,
Patkavom daužyti,
Kaip vaitoja mūsų broliai,
Šiaurėn išvaryti.

Vysk. A. Baranauskas

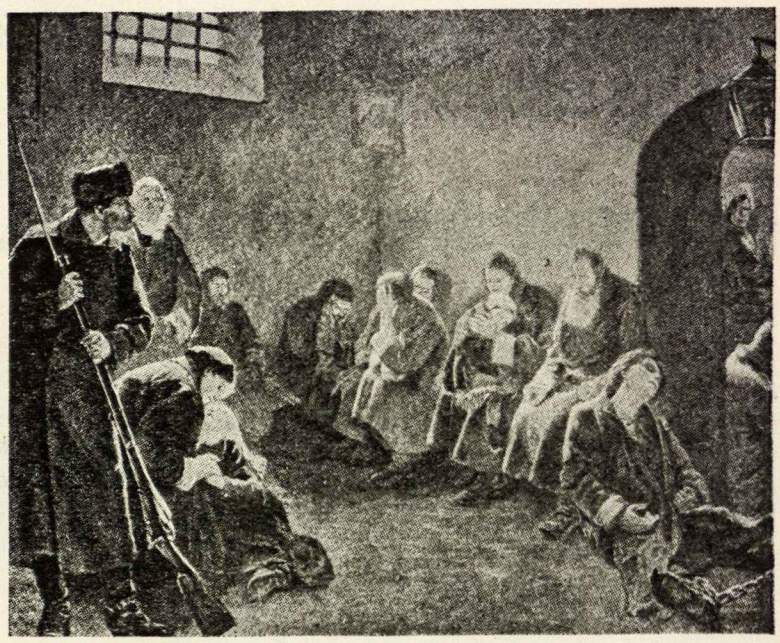

Tuo metu pasauliečių lietuvių inteligentų nebuvo. Kaimo švietėjai buvo tik kunigai. Jie Žemaičių vyskupo M. Valančiaus įpareigoti organizavo mokyklas, spietė parapijiečius į blaivybės brolijas, kurių tikslas buvo kelti lietuvių dorą ir gerinti ekonominį būvį. Žmonės bažnyčioje meldėsi iš lietuviškų maldaknygių, sekmadieniais valandas, karunką, rožančių ir laidodami mirusius, giedojo iš lietuviškų giesmynų, klausėsi kunigų sakomų lietuviškų pamokslų. Tai buvo užsilikusios lietuvybės kibirkštėlės, rusenančios klebonijų ir bažnyčių kampeliuose. Dėl to caro valdžiai ir Muravjovui atrodė, kad pati lietuvybė Lietuvoje yra jau mirusi ir su ją nebetenka skaitytis.

Pasakojama, kad jau carienė Katryna II, užėmusi Lietuvą, išsitarusi, kad Rusijos uždavinys Lietuvoje išreiškiamas trimis prancūziškais žodžiais: "depoloniser, decatholiciser, demoraliser," t. y. sugriauti lenkybę, katalikybę ir dorą". Iš 120 metų Rusijos valdymo Letuvoje matyti, kad ji ir laikėsi minėtų dėsnių. Muravjovui šitas posakis labiausiai patiko. Rusija, užkariavusi daug tautų su įvairiom kalbom ir tikybom, griovė užimtų kraštų tikėjimą ir kalbą ir jų vietoj bruko visa tai, kas buvo rusiška. Kadangi aukštos doros žmonės visada yra pavojingi neteisingiems užgrobikams, todėl Rusijos tikslas buvo griauti ir dorą užimtuose kraštuose.

Su tokiomis mintimis ir sumanymais, caro patvirtintais, Muravjovas atvyko į Lietuvą, gavęs niekuo nevaržomą, neaprėžtą valdžią. Kai jis atvyko į Vilnių, sukilimas buvo išsiplėtęs po visą kraštą. Muravjovas, griebęsis žiaurių priemonių, — įvedė griežtą gyventojų judėjimo ir susisiekimo kontrolę, visą kraštą apstatė šnipais, vienus sukilėlius sušaudė, kitus pakorė, trečius ištrėmė į Sibirą, jų turtą konfiskavo. Taip sukilimo gaisrą greit užgesė. Atstatęs griežtą rusų valdžią Lietuvoje ir tapęs padėties viešpačiu, Muravjovas ėmėsi savo sumanymus vykdyti gyvenime.

Sukilimą organizavo ir jam vadovavo dvarininkai — bajorai, tačiau jie nebuvo taip griežtai nubausti ir persekiojami, kaip kunigai, kurių tik dalis dalyvavo sukilime. Kunigų dalyvavimas sukilime Muravjovui sudarė pagrindą visą persekiojimo ir rusinimo svorį atkreipti prieš Katalikų Bažnyčią ir kunigus. Panaikino 30 vienuolynų, uždarė daug koplyčių, atėmė daug bažnyčių ir jas atidavė provoslavams. Užkliuvo ir parapijines mokyklas, blaivybės draugijas, — visos buvo panaikintos. Kunigai, apstatyti šnipų, be leidimo negalėjo išvykti iš savo parapijos, pamokslus turėjo duoti policijai cenzūruoti. Suvaržė ir jaunimo stojimą į kunigų seminariją. Vyskupam neleido susisiekti su Roma. Uždraudė pakelėse bei sodybose statyti kryžius, katalikams nedavė jokios tarnybos Lietuvoje ir t. t.

Mokyklose tikyba įsakyta kunigams dėstyti rusiškai, katalikai mokiniai caro šventėmis buvo prievarta varomi į provoslavų cerkvę melstis už carą. Tų visų suvaržymų tikslas buvo kaip galima silpninti katalikų tikėjimą žmonėse ir rengti dirvą provoslavijai.

Siekdamas savo tikslų, Muravjovas sumanė pakirsti ir lietuvių kultūros šaknis, uždraudė spausdinti lietuviškas knygas lotyniškomis raidėmis. Tas įsakymas buvo išleistas slapta ir tik žodžiu. Raštu spauda buvo uždrausta prie Muravjovo įpėdinio general-gubernatoriaus Kaufmano 1865 m. rugsėjo 13 d. Šiuo įsakymu uždraudė spaustuvėms spausdinti lietuviškus ar žemaitiškus raštus lotynų raidėmis. Taip pat uždrausta tokius raštus iš kitur gabenti, pardavinėti bei platinti.

Lietuviški raštai rusiškomis raidėmis.

Rusinimo politikai nesitenkino lietuvių spaudos uždraudimu. Jie norėjo klastingu būdu įbrukti lietuviams suklastotą lietuvišką spaudą, tai yra lietuviškus raštus rusiškomis raidėmis. Šitų raštų tikslas buvo tas pats kaip ir Katalikų Bažnyčios suvaržymas — rusinti lietuvius. Pradžioje norėjo pripratinti lietuvius skaityti lietuviškas knygas rusiškomis raidėmis, o po to manė pereiti ir prie rusų kalbos.

Šitų raštų pradžia gi tokia. Rusų profesorius Aleksandras Hilferdingas buvo parengęs sumanymą visiems slavams įvesti vieną rusų alfabetą, o Muravjovui pasiūlė spausdinti lietuvių knygas rusiškomis raidėmis. Tai buvo iškelta mintis. Tai minčiai įgyvendinti davė progos vienos Petrapilio (dabar Leningrado) mokyklos inspektoriaus Juškos parašyta rusiškai lietuviška gramatika. Vilniaus mokslo apygardos globėjas paprašė autorių gramatikoje lietuviškus žodžius parašyti rusiškomis raidėmis. Juška, nieko blogo nemanydamas, perrašė keletą puslapių ir perdavė globėjui. Pastarasis parodė Muravjovui. Muravjovas pagyrė sumanymą ir pakvietė Jušką atvykti į Vilnių ir tęsti pradėtos gramatikos rašymą ir parašyti rusiškomis raidėmis skaitymų knygą. Juškai neatvykus, Vilniuje buvo sudaryta komisija leisti lietuviškoms knygoms rusiškomis raidėmis. Į komisiją įėjo šie asmens: 1. į Vilnių pakviestas

Vitalija Bogutaitė

ŽEMEI

V. K.

Pasivijau pavasarį.
Jis nešėsi tave,
O miręs paukšti.

Buvai alkanas,
Lietaus plakamas,
Į erdvę nešamas...

Dabar viešėsi pas mane,
Nes grubios mano rankos
Išplėšė tave
Ir atnešė žemei.

LIETUS

Sustok!
Bent valandėlei atitolk
Savų seselių.
Tegul prabyla sausoji
Žemė, ir sūrūs vandenys
Atveria gelmes.
Pro mane slenka sunkūs debesys.
Krinta juodas lietus ir vilgo
Mirusią žemę.

VIJOKLIAI

Linkstame, kaip jaunos
Karklo šakos.
Užėjus audrai, plakamės
Prie apkerpėjusio sienojaus.
Mes esame vijokliai, kurie,
Nustelbdami kitus,
Į šviesą kopia.
Mumyse slapstosi vabzdžiai žalingi,
Tingūs ir mintą mūsų duona.

GILUMA

Sėjau javus ir, paskutinį grūdą
Pridengus velėna,
Suklupau, nes saulė akino
Purų dirvoną ir raižė įkaitusį
Paviršių.

Skilo žemė trapi,
Atverdama besotę gilumą.
Krito sunkios sėklos ir
Smėlin subridę daigai.

Į LAISVĘ

Išleiskit!
Urvuos gyventi nusibodo.
Kaip kurmiai rausėme
Sultingą juodą žemę
Ir tenkinome menką
Alkio kirminą.
Save maitinome
Čiurlenančių upelių muzika
Ir girdėm lūkesčio dienų
Midum.

---

vyriausios Varšuvos mokyklos lektorius lietuvis Stanislovas Mikuckis, (jis turėjo parašyti pradžios mokyklų vadovėlius rusiškomis raidėmis); 2. Antanas Petkevičius, metęs katalikų kunigystę ir tapęs pravoslavų šventiku, — lietuviškų knygų cenzoriaus pareigoms; 3. žinomas lietuviškų kalendorių leidėjas mokytojas Laurynas Ivinskis; 4. rusų mokytojas Krečinskis, mokėjęs lietuvių kalbą. Jis vėliau buvęs Marijampolės gimnazijos mokytojų padėjėjas ir, pašalinus iš gimnazijos Petrą Arminą, dėstęs lietuvių kalbą.

Pirmoji šios komisijos išleista knyga buvo Mikuckio parašyta rusiškomis raidėmis "Abėcėlė žemaitiškai-lietuviškai."[1]) Iš spaudos ji išėjo 1864 m. Iš viso buvo išleista 6,000 egzempliorių, kurių 5,000 buvo išsiuntinėta Kauno gubernijos mokykloms ir 1,000 egz. Vilniaus gub. mokykloms. Taip prasidėjo rusiškomis raidėmis lietuviškų raštų, vadinamų "graždanka", spausdinimas.

Tuo laiku daugiausia buvo reikalaujama religinio turinio knygų, maldaknygių, giesmynų, evangelijų, skaitomų sekmadieniais bažnyčiose. Maldaknygių ir giesmynų buvo spausdinama dideliais kiekiais. Vilniuje Zavadskio spaustuvė vienos laidos spausdindavo iki 30,000 egzempliorių. Uždraudus spaudą, rusams teko tas knygas tik perrašyti rusiškomis raidėmis ir atspausdinti. Bet rusų valdininkai tuo dar nesitenkino, jie norėjo ir patį katalikiškų knygų turinį pritaikyti rusinimo reikalams, todėl savo nuožiūra jas taisė ir keitė, kas nepatiko, išbraukė. Žodis "katalikas" buvo keičiamas žodžiu "krikščionis", šventųjų Kazimiero ir Stanislovo vardai buvo išbraukiami. Taip pat buvo praleidžiamos tos vietos maldaknygėse ir giesmynuose, kurios rusams provoslavams nepatikdavo. Taip ištaisytose maldaknygėse kartais nebepalikdavo katalikiškos prasmės. Be religinio turinio knygų spausdindavo kalendorių. Iš viso per 40 spaudos draudimo metų buvo išleista menkos vertės apie 40 knygelių.

Kad geriau sektųsi platinti rusų valdžios išleistos knygos, buvo uždraustos pardavinėti išleistos lietuviškos knygos lotyniškomis raidėmis. Buvo padarytos kratos spaustuvėse ir krautuvėse ir rastos knygos atimtos. Atiminėjo ir iš atskirų asmenų seniau išleistas maldaknyges, o į jų vietą brukdavo graždanką. Kai kuriose vietose rusų policija prie bažnyčios atimdavo senas maldaknyges ir įduodavo savąsias. Mokyklose mokytojai dalydavo mokiniams už pinigus ir nemokamai graždanką. Kai vaikai namo parnešdavo, tėvai tas knygas degindavo arba plėšydavo.

[1]) Toje knygelėje — tarp kitų dalykų buvo aprašyta, kaip rusų caras Vladimiras 888 m. priėmė graikų tikybą ir apie provoslavų tikybos grožį. Jų nelaimei per neapsižiūrėjimą parašė vietoj "graikų tikyba" "griekiška tikyba", o tuo metu lietuviai žodžiu "griekas" vadino nuodėmę, tad išėjo, kad provoslavų tikyba yra nuodėminga tikyba.

Aldona Baužinskaitė

T I K T U

NESAKYK, *kad žemė sukasi savaime,—*
Aš vistiek manysiu, kad tai Tu,
Ir kad žvaigždės žiba, šviečia mūsų laimei:
Juk jos daug šviesesnės, kada mes kartu.

Nesakyk, kad gluosnis saugo kapinyną,—
Aš vistiek manysiu — saugo mus.
Vėjuj pasakėlę lanksčios šakos pina,
Kviečia mus keliaut į pasakų kraštus.

Nesakyk, kad žiba mano akys laime,—
Aš vistiek manysiu, kad tai Tu.
Ir mėnulis, žvaigždės švies savaime,
Kol plačiam pasauly eisime kartu.

Pakelės Smilga

M Ė N U L I S

Mėnulio šviesus veidas,
Alyvų krūman krito,—
Žieduos ištiškęs auksas
Kabėjo iki ryto.

Nusitiesė per dangų
Lyg pilkšvo šilko takas
Kur jį kasnakt viliojo
Melsvų žiedelių kvapas.

Aušra kai pasiklojo
Rytuose skaisčią skarą,
Sutirpo aukso ratas
Viršum alyvų kero.

S K U N D A S

Nemoku verkti, juoktis,
Nei skųstis negaliu.
Tik širdį skausmui geliant,
Rašyt eiles imu.

Rašau apie aušrinę
Ir vakarus gilius,
Ar naktį sidabrinę
Surankioju perlus.

Persunktos eilės visos
Melsvai gailia rasa.—
Kantriai einu kas dieną
Grubiu keliu basa . . .

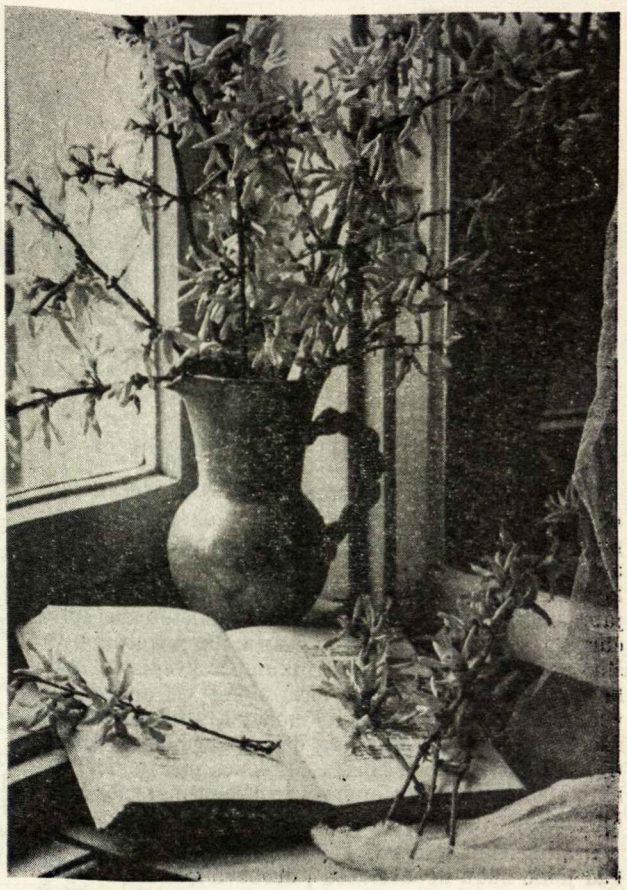

Dalia Prikockytė

L A I S V Ė S !

TYLIAI, *tyliai ošia pušynai*
Su sakais pakvipusiom šakom (jos dreba mėnesienoj).
Jų ošimą tu girdi — gerai žinai:
"Laisvės"— ošia jos ir vasarą, ir žiemą . . .

Paskutiniai saulės spinduliai nudažė Baltiją krauju,—
Rodos, taip švelniai liuliuoja bangos . . .
Ne! Klausyk! jos skundą atneša nekaltą kraują liejančių žmo-
[nių:
"Laisvės!" šniokščia siekdamos ledinėm rankom į padanges...

Ar išgirs pasaulis šauksmą kruviną mažos šalies,
Sklindantį iš žemės lūpų, skausmo surakintų?
Ar ledais ašigalio apšalusią žmonijos širdį jis palies?!
Ar išvys pilki artojai vėlei laisvę švintant?

"Laisvės!"— šaukia garsiai ir mana širdis.
Tūkstančiai tokių širdžių į bendrą šauksmą įsilieja . . .
"Laisvės! Nevergausim! Jau geriau mirtis! . . ."
Ir tada... Juk priešai per silpni laimėti prieš Tiesos Tvėrėją...

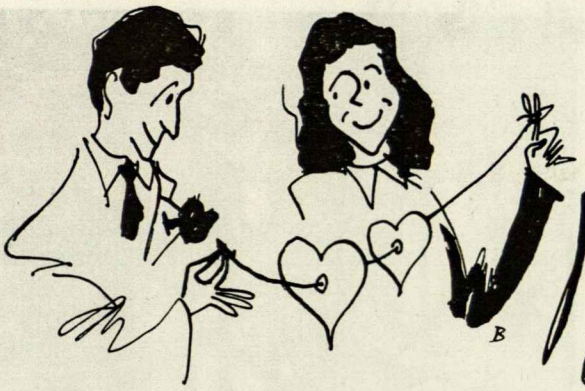

Plunksnakotis

Galina Macelytė

Ilgai nežinojau, ką su savo herojumi daryti.

Galėjau jį įstatyti į visokius rėmus — padaryti jauną, gražų, linksmos širdies ir akių jaunikaitį, arba, truputį susendinus, palikti jį jau beplinkantį, gerokai link antrosios gyvenimo pusės pasvirusį. Būtų jis tuomet kiek sulinkęs, truputį keistokas, kaip kad visi pasenę jaunuoliai, kurie yra įsimylėję savo užkietėjusius įpročius. Patalpinčiau jį tuomet į švariai, iki nekaltumo iššluotą kambarį, pilną senų rinkinių ir kvepiantį muilu bei pigiu tabaku. Sienos būtų plikos; tik ant vienos, viršum lovos, kabėtų didelis, juodas kryžius. Langai be užuolaidų, o ties lova gulėtų dailiai surikiuotos šlepetės. Didelės, gražios šlepetės. Minkštos ir patogios. Jos būtų vienintėlis jo malonumas ir džiaugsmas, nes jokio kito minkšto, gražaus ir patogaus daikto jis neturėtų.

Ir prikelčiau jį rytais keliom valandom per anksti, kad jokiu būdu nepavėluotų į darbovietę. Tiek daug gi padaryti prieš išeinant — švariai nusiskusti, pakloti lovą, iššluoti grindis, rankšluosčius gražiai sukabinti ir šlepetes dailiai surikiuoti. Galėčiau jam rasti darbo kur nors pyragaičių kepykloje, kur jis maišytų tešlą savo nelanksčiomis rankomis ir keptų saldžius, gražius dailiai sudėliotus skanumynus. Dienos jo būtų vienodos, kaip tos skanėstų eilės, ir kartais jam pasidarytų graudu ir vieniša.

Bet ne. Gal geriau leisčiau jam dirbti skaičius vietoj pyragaičių. Jis būtų buhalteris ir priskaičiuotų didžiules knygas. Popierius, kuriuos nespėtų aptvarkyti įstaigoje, parsineštų namo ir dirbtų vakarais. O pabaigęs, juos tvarkingai sudėliotų ant rašomojo stalo ir dar rašaline prislėgtų.

Tačiau tokia buitis juk būtų per daug slegianti. Kaip ta rašalinė. Kam kankinti herojų vienodom dienom, be jokių perspektyvų, be jokio malonumo, tik su didelėm, minkštom šlepetėm ir krūvomis popieriaus?

Pagalvojau — juk galima visaip prie gyvenimo prieiti. Ir kam leisti herojui pasenti, nepatyrus gilesnių jausmų už pasitenkinimą, pripildžius švarų lapą lygiais skaičiais? Pastačiau tad jį į trisdešimtuosius metus, suteikiau jam tirštus, tamsius plaukus, kuriuos jis kas vakarą rūpestingai į bangeles sudeda, ilgas plonas kojas, pilkas akis ir literatūros mokytojo vietą pusėtinai didokame mieste.

Taigi . . .

"Dar pats mokinuku būdamas, Rimvydas puoselėjo slaptas svajones — kada nors tapti garsiu rašytoju. Tačiau nors per kelis metus ir buvo parašęs keletą eiliuotų posmelių: vieną savo mergaitei, saldaus pirmojo ilgesio sužadintas, kitą — linksmavakario kupletams, — jo kūrybinis genijus dar vis nebuvo pasireiškęs savo tikrame didingume. Kartą, tiesa, staigaus įkvėpimo pagautas (buvo tuomet dešimties metų), buvo pradėjęs rašyti romaną apie savo plačią giminę. Bet nieko iš to neišėjo; pasiklausinėjęs namiškių, pamatė, kad per daug viskas buvo susipynę. Perdaug reikėjo žinių surinkti ir įvykių atsiminti. Atidėjo.

Dabar mokytojas Rimvydas rašinėjo maždaug nuolatos — pavasarį noveles, o rudeniop eilėraščius. Tačiau tie kūriniai niekad neišvysdavo spaustuvės, nes Rimvydas juos laikė stalčiuje drauge su savo kūdikystės nuotraukomis ir merginų laiškais. Jis vis dar laukė įkvėpimo savo didžiajam kūriniui — romanui, o iki to laiko niekas neturėjo pamatyti jo pirmųjų bandymų. Juk vistiek nebūtų pajėgę juos tinkamai įvertinti.

Gyvenimas buvo pakankamai ramus, be didesnių sensacijų ir įvykių. Kaip ir visuose pusėtinai didokuose miestuose. Šalia dviejų kinų, vieno mėgėjų teatro, pienocentro, dviejų vaistinių, nuovados, kooperatyvo ir banko nieko daugiau nebuvo, išskyrus gimnaziją. Apie ją ir mokytojų kambarį tad ir sukosi visos mokytojo Rimvydo dienos. Gal taip ir būtų nusitęsusios, jei ne vienas atsitikimas. Nežymus toks, atrodo, bet kokios pasekmės, tamsta! Sukrečiančios!

O viskas prasidėjo nuo plunksnakočio.

Artėjo Velykų atostogos. Visos gimnazijos klasės buvo daugiau nei įprastai sujudusios. Sargas Kiernius net ir langus išplovė, todėl paskutinėm dienom ne tik širdy, bet ir akyse šviesiau pasidarė. Pakili nuotaika jautėsi visur — koridoriuose, mergaičių kaspinuose ir dienynuose. Kai ketvirtos klasės šulaitis svajingai pareiškė, jog Salomėja Neris parašė Tautos Himną, o Liudžius visai užmiršo atsakyti, mokytojas Rimvydas užvožė knygą, giliai atsikvėpė ir paleido klasę. Kam statyti dvejetą ir visiems turėti blogas atostogas, svarstė jis, palengva irdamasis mokytojų kambario link. Geriau neteršti dienyno ir man vienam jaustis nemaloniai, nutarė jis, praverdamas duris.

Mokytojų kambary istorikas vėl buvo įsileidęs į ilgas diskusijas su geografu. Vaikščiodamas nuo sienos iki sienos, jis kartais nusikosėdavo taip, kad tuo pačiu

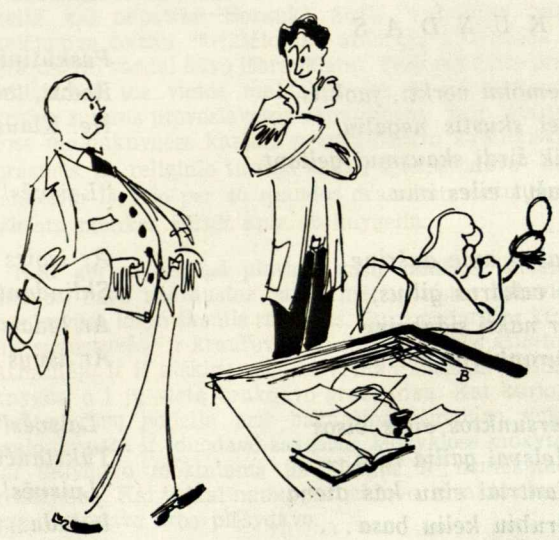

metu sunkiai pasikilnodavo ir jo apvalokas stuomuo. Rimvydas visada susidomėjęs žiūrėdavo į jo liemenės sagas, tartum laukdamas, kada jos ištruks ir išlaisvins tą surakintą kosulį. Lyg nujausdamas slaptą Rimvydo viltį, istorikas savo ruožtu stengdavosi atitraukti jo dėmesį nuo liemenės plačiais mostais ir įtemptu žvilgsniu. Tačiau jo hipnotinės galios, matyt, buvo silpnesnės už jo liemenės trauką, nes Rimvydo akys, sekundei nuklydusios, vėl sugrįždavo prie sagų. Lyg bijodamos, kad per tą trumpą laiką neivyktų kokia nors nepastebėta permaina.

Šį kartą istorikas buvo pasirinkęs itin nuobodžią temą, ir visas kambarys jau seniai buvo nustojęs jo klausytis. Panelė Stasė, stambiai nukrėsta kūno kultūros mokytoja, stengėsi nepastebimai nudažyti lūpas, vis apsidairydama į Rimvydą. Šis gi, valandėlę stebėjęs istoriką, pajuto staigų nuobodulį ir todėl, susidėjęs knygas ir palinkėjęs visiems linksmų švenčių, išėjo namo.

Gatvėje kvepėjo pavasariu ir kepamais blynais. Pamažėle dėliodamas žingsnius, Rimvydas atsidėjęs svarstė, ką reikės daryti per tas kelias ateinančias savaites, kad jos greičiau prabėgtų. Jis labai nemėgo savaitgalių ir atostogų. Tokios dienos jam tik laiką sustabdydavo. O be to, jis niekad nežinodavo, ką veikti. Darbo dienos buvo kas kita — tuomet jis valgė, miegojo ir taisė rašomuosius pagal tvarkaraštį, ir niekad nereikėjo rūpintis, kuom užpildyti plikas valandas.

Parėjęs namo ir numetęs knygas ant stalo, Rimvydas minutėlę stovėjo prieš langą. Lauke niaukėsi. Šeimininkės katinas, piktas ir nuleista uodega, palengva kiūtino prie tvoros. Žvirblių gainioti, nusišypsojo Rymvydas. Kas daryti? Šiandien dar tik pirma diena, bet jis turėjo ką nors išgalvoti.

O gal, o gal? ... Bet ne, tai būtų per staigu. Kitą kartą.

O kodėl gi kitą kartą? Kodėl, va, imt ir nepradėt rašyt romaną?

Rašyt, rašyt! Rimvydas tiesiog jautė įkvėpimą šliaužiant nugara ir nieztint pirštuose. Tik apie ką? — Bet tai ne taip svarbu. Svarbiausia momentą pagauti ir jo nepaleisti. Diena apsiniaukusi, katinas tvoromis žvirblius vaikosi nepatenkintas, ir šeimininkės namuose nėra.

Atgijęs ir susijaudinęs, Rimvydas pasidėjo pluoštą baltutėlaičių lapų ant stalo, prisitraukė kėdę ir su pasigardžiavimu pasitrynė rankas. Plunksnakotis — reikia plunksnakočio. Ant stalo jo nebuvo; gal kišenėse. Ne. Knygų spintoje? prausykloj? indaujoj? po pagalve? — Ne. Išvartė visą lovą, iššlavė kambarį, nuvalė

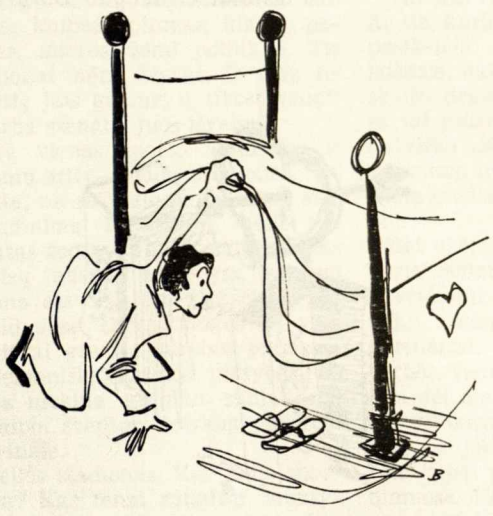

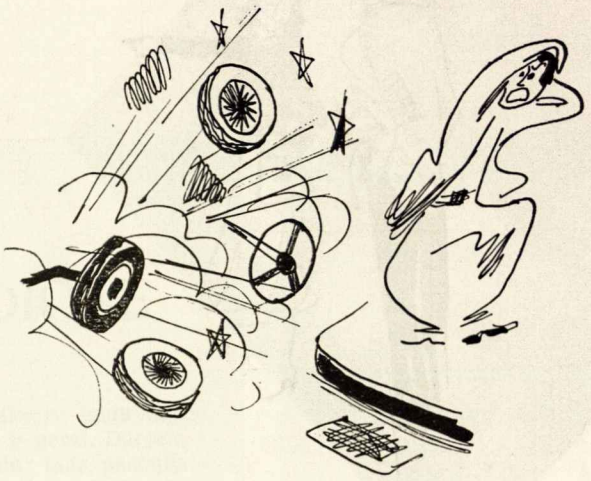

dulkes nuo palangės — nėra. Kuris galas! Turbūt mokytojų kambary paliko, prisiminė ir nusiramino Rimvydas.

Taigi, viską pradėjo plunksnakotis.

Beskubėdamas atgal į gimnaziją, Rimvydas vos neįsilipo į didžiulę katastrofą. Buvo bežengiąs skersai gatvės, kaip staiga prieš pat jo akis trys mašinos suvažiavo viena į kitą. Susirėmė nosimis, ir nei iš vietos. O gatvių sankryžoje, pasirodo, nebūta policininko tuo metu. Vienintelė didelė sankryža, galima sakyti, o tvarkos dabotojas kažkur meiliomis akimis besigėris. Komplikacijos! O mašinos vis stovi su suremtomis nosimis. Lavonų nebuvo, tiesa, bet trys sulankstytos nosys. Atbėgo išsigandęs tvarkos dabotojas: pusę savo gyvenimo, reiškia, laukė ko nors jaudinančio įvykstant, o štai, jam nesant, kaip tyčia, toks nutikimas! Privažiavo gaisrininkų, prisirinko žioplių. Ir Rimvydas jų vidury bestovis. O visi trys šoferiai, rateliu : sustoję, vienas kitam kumštimis po nosim mojavo. Baisus ginčas buvo. Net miesto burmistrą reikėjo iškviesti. Tačiau ir šio autoritetas neišlygino nesutarimų.

Nutarta tapo pagaliau, kad visas įvykis buvo reikalingas aukštesnių instancijų įsiterpimo. Burmistras, giliai pajausdamas momento rimtumą ir reikalo svarbumą, liepė surašyti protokolą, o pats užsakė telefoninį pasikalbėjimą su apskrities miestu. Visi nukentėję ir kitaip prisidėję buvo paliepti prisistatyti ten bylos sprendimui. Jų tarpe ir Rimvydas — kaip prisidėjęs, ir kaip nukentėjęs (žioplių minioje bestovint, jam kažkoks juokdarys kišenę su visa pinigine iškirpo. O piniginė nors ir tuščia, bet vis, mat, nauja buvo.)

Kaip vyriausias liudininkas Rimvydas buvo iškilmingai įsodintas į antrą klasę. Stotin atėjo išlydėti pats burmistras ir visi kolegos mokytojai. Panelė Stasė ilgai mojavo geltona nosinaite, grakščiai išlenkusi nugarą ir ant vienos drūtos kojos pasistiepusi. Rimvydas mojavo atgal ir galvojo apie taip netikėtai įdomiai susiklosčiusias atostogas.

Apskrities centran atvykęs, Rimvydas negalėjo atsidžiaugti prieš jo akis atsivėrusiais reginiais. Jau seniai besijautė taip maloniai nepastebėtas didelėje žmonių minioje. Galėjai čia vaikščioti žmogus sau kad ir visai neapsirengęs, ir niekas nebūtų paklausęs, ar nešalta. Taigi. O pramogų daugumėlis! Tik eik ir norėk. Ir pinigą mokėk. Per kelias dienas apėjęs veik visas įžymesnes vietas, paskutiniąją bylos dieną Rimvydas prisiminęs nuėjo turgun pajieškoti panelei Stasei kvepalų. (Prašė mergina prisispyrusi ir visą laiką akimis kažką kalbėjo). Nupirkęs pačius pigiausius — jų

kvapas jam priminė šeimininkės virtuvę po vakarienės — Rimvydas, patenkintas ir su pustušte kišene, išsirengė kelionėn atgal.

Kelionė gi buvo gan nuobodi. Tiktai ties sekančia stotim ant pervažos pasipainiojo karvių banda, iš laukų begrįžtanti, ir sustabdė traukinį. Sustojo galvijai tiesiog ant bėgių ir nei iš vietos — nei karvės, nei traukinys. O kai mašinistas bandė prasilaužti pro tą gyvą užtvarą, jautis, pajutęs pavojų, su visa banda pasileido pulti. Susirėmimas pagadino viską — ir garvežį, ir karves. Ir bėgiai paliko truputį iškrypę . . .

Pykdamas ir tingus Rimvydas įsitaisė pilkame stoties laukiamajame kol lauke bus pašalinta nuo bėgių jautiena. Viskas žadėjo užtrukti apie valandą. Rimvydas abejingai dairėsi aplinkui, tartum jieškodamas veido, už kurio galėtų akimis užsikabinti, kad nenuobodžiautų. Tačiau visų jo bendrakeleivių veidai buvo kaip tušti indai, ir Rimvydas, plačiai nusižiovavęs, atsidavė vienai valandai nuobodaus laukimo. Šalia jo, ant suolo pamestas, gulėjo išdraikytas laikraštis. Vakarykščios dienos. Vis geriau negu nieko, pagalvojo Rimvydas, ir godžiai ėmėsi skaityti lapus. Be pasenusių politinių žinių, kuriomis jis jau seniai buvo nustojęs domėtis, ir kažkokios novelės tęsinio, laikraštyje daugiau, atrodė, nieko nebuvo. Permetęs akimis skelbimus, Rimvydas jau norėjo sviesti laikraštį žemėn, kaip staiga pastebėjo du žodžius: "Parduodamas akordeonas — pigiai." Kaina prieinama, tad kodėl nepabandyti? Jis visada labai norėjo turėti nuosavą instrumentą, kad ilgais vakarais galėtų pasidaryti sau muzikos. Išsiplėšęs skelbimą ir padėjęs lagaminą apsaugon, Rimvydas išsinėrė iš laukiamojo pilkumos. Dvigubai patenkintas, nes nebereikėjo praleisti visos valandos tarp tuščių indų, o ir gero pirkinio viltis žadėjo malonias valandas namuose.

Ką tik pargrįžęs iš apskrities sostinės, Rimvydas paniekinančiai peržvelgė siaurą gatvelytę ir nutarė, kad tokiame bažnytkaimyje jam neturėtų būti sunku susigaudyti. Trumpai pasitaręs su savimi, jis pasuko į dešinę. (Jis visada pasirinkdavo dešinįjį kelią, ir po to girdavosi, kad pataikė tikslan). Pakėlęs vieną antakį, jis išdidžiai žingsniavo, karts nuo karto trumpu žvilgsniu sunaikindamas praeinančius miestelėnus. Tačiau šis bažnytkaimis, matyt, turėjo kelioliką parapijų, nes kuo toliau Rimvydas ėjo, tuo labiau gatvės tiso. O jam reikiamos taip ir nesimatė. Pagaliau, nugalėjęs savo principus, ryžosi užklausti praeivio. Atsistojęs ant kampo taip, kad niekas nesuprastų, jog jis pasiklydęs, Rimvydas laukė praeinant vyro, nes labai kažkodėl nemėgo teirautis kelio pas moteriškes. Jos visada dėdavosi viską žinančios, bet veik kiekvieną kartą jį dar daugiau suklaidindavo.

Tačiau šį kartą, kai pamatė atitripsenant dvi dailias kojytes, Rimvydas nebesusilaikė ir nusidėjo savo įsitikinimams. Na ir kaip susilaikysi, jei tokie reginiai prieš akis. Mažytė tokia, su apvaliom rankytėm ir riesta nosyte, o kai nusišypsojo, tai skruostuose dvi apvalios duobukes įsispaudė. Patiko ji Rimvydui. Šauni mergina, o be to, dar ir ėjo ton pusėn, kur jam reikėjo.

Kelias buvo dvigubai ilgesnis, nes be jau praeito galo reikėjo dar tiek pat nueiti į kitą šoną. Per tą laiką Rimvydas spėjo prisistatyti ir sužinoti, kad jos vardas Birutė ir kad ji balsą turėjo žemą — taip lyg iš apačios. Ir namus jos priėjo, o kadangi Rimvydas buvo labai ištroškęs, tai ir vidun užėjo. Su mama susipažino.

Patiko mergina Rimvydui. Patiko ji jam taip, kad atsisveikindamas jai panelės Stasės kvepalus padovanojo ir iš susijaudinimo net ant mažos kojytės užsistojo.

Akordeoną vistik nusipirko, bet, parvažiavus namo, vakarai vistiek kažkodėl netrumpėjo. O bežiūrėdamas į istoriko liemenę, vietoj sagų — matė apvalų šypsnį. Dienyne vis labiau įsiviešpatavo atostoginė nuotaika. Panelė Stasė ne tik lūpas, bet jau ir skruostus dažė, šulaitis visai niekus per literatūros pamokas skelbė, o kolegos mokytojai susirūpinę žvilgčiojo į Rimvydo susikaupusį veidą.

Neišlaikė jis ilgai. Labai norėjo vėl pamatyti tas dvi duobukes nedažytuose skruostuose, ir tad vieną savaitgalį vėl pasuko jau žinomu keliu. Mergina laukė. Šypsniu pasitiko ir arbata pavaišino. Šį kartą ir jos nuotraukas drauge apžiūrėjo. O kai sutemos atėjo ir lauke gėlėmis pakvipo, jiedu išėjo pasivaikščioti siauromis gatvelytėmis.

Daug dar kartų pas merginą arbatą gėrė Rimvydas, tačiau kiekvieną kartą vis sunkiau buvo atsisveikinti. Stovėdavo abu ties traukiniu, kol, šiam jau bejudant, konduktorius Rimvydą už pakarpos traukte įtraukdavo vidun. Keisti jausmai kuteno Rimvydo paširdžius!

Ir taip vieną dieną, kai atėjusi vasara vėl uždarė gimnazijos duris, mokytojas Rimvydas ryžosi pakeisti savo dienas. Pasiėmė merginą ir jau daugiau nebepaleido. Ir sudiev nebereikėjo daugiau sakyti . . . Laimingas buvo! Apsidžiaugiau ir aš — nereikės jam pirkti didelių, minkštų ir patogių šlepečių.

Beje, o plunksnakočio jis taip ir nesurado . . .

Piešiniai Gražvydo Botyriaus

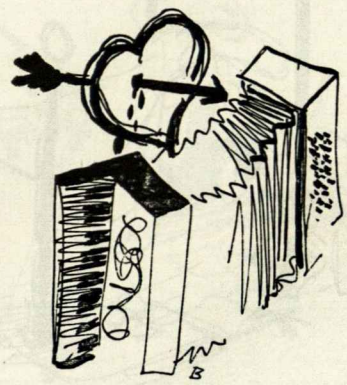

ALĖ RŪTA

RUNGTYNĖS MEILĖS STADIONE

Daugumas tremtinių gyvename Amerikoj, sporto šalyje. Gyvename sporto laikus. Tik ne vien sviedinys, grynas oras ir švari aikštė gamtoj tarnauja dabar žmonių sveikatai ir malonumui. Ir ne vien žmonių sveikata rūpi sportui. Žiūrovai su malonumu stebi tokias azartines rungtynes, kur kas nors praranda sveikatą ar moralę. Rūpi sportui ir uždarbis. Samdoma sveikata, jėga, grožis, kūnas (dažnai ir pati dora), kad minia patenkintų smalsumą ir kad kas nors uždirbtų daug pinigų. Taip, sportas dabar nebe vien tai, per ką ugdoma sveikas kūnas ir sveika siela. Ar gi ne su entuziazmu skelbiami rekordai daugiausiai numetus bombų ant žmonių galvų, daugiausiai iššudžius, labiausiai sunaikinus? Ar ne per daug premijų įvairioms "grožio karalienėms"? Juk tai irgi sportas, nors nuo tikrojo sporto nutolęs astronomišku nuotoliu. Net ir patys didžiausi sporto mėgėjai pagalvokit ir sutiksit, kad ne visa gera, kas į sportą panašu ir kas tuo vardu vadinama.

Mes gėrimės moderniškais sporto įrengimais, su tikru susidomėjimu sekame olimpiadas ir gerbiame laimėjusius. Mes dar tikime, kad ten, tikrojo sporto pasauly, yra tiesa, grožis ir vispusiškos sveikatos siekimas. Deja, mes turime gyvenime daugybę ir kitokių stadionų, kuriuose knibžda pinigas, klasta, pavydas, aistros, žemi polinkiai. Tie stadionai nėra švarūs, ir mes ne gėrėtis jais galime, o tiktai vengti jų arba stengtis juos išvalyti.

Yra vienas sporto stadionas ir jausmų srity—meilės stadionas. Tikėkite, ne su malonumu rašau šitą pavadinimą. Iš tikrųjų, meilė yra šventas žodis, meilė — subtiliausias iš visų jausmų, meilė yra tai, kuo galima atsverti visą šlykščiąją pasaulio pusę. Deja, žmogus ne vien dieviškai gražios kūrybos pilnas, o ir demoniškai juodos piktybės, su kuria niekina, griauna, subjauroja, iškraipo, šventus dalykus paverčia purvinais.

Meilės stadionas. Kas jame sportuoja? Kas tenai rungiasi, lenktyniauja? Deja, šitame amžiuje beveik visi. Gal pasakysit: jeigu taip daro visi, gal taip ir gerai. Darysiu taip ir aš. Atsakysiu: tada pasaulis būtų žuvęs. Ir minėjau, kad taip daro b e v e i k visi. Beveik. Reiškia, yra tokių, kurie prieš tai, kurie kovoja su tuo, kurie siekia šioje srity šventumo ar bent tobulumo. Ir juo daugiau paseks jų pavyzdžiu, juo laimingesnis bus pasaulis.

Nekalbėsim čia apie šeimų neištikimybę ir skyrybas, apie nešvarumą senų ir jaunų, nepilstysim pačių tirščiausių šios srities paplavų. Žvilgtersim tiktai į patys save, į, sakysim, ateitininkišką jaunimą ir į to jaunimo labai, rodos, nekaltą sportą—flirtą. Į tas rungtynėles meilės stadione. Nekalbėsim ir apie tokius atvejus, kur mergaitė būna suniekinama pačiu didžiausiu jai nusikaltimu ir paliekama negarbės šiukšlyne. Manau, kad tokių atvejų tarp ateitininkų nėra. Pavartysim tiktai mūsų nekaltojo flirto lapelius.

Ką reiškia flirtuoti? Kas yra rungtynės meilės stadione? Šokiai? Ne. Šokti sveika ir gražu. Šokant išliejame energija, kaip ir sporte, pailsi nervai, išblaškomos negeros mintys, muzika ir judesio grožis sukelia estetinių pergyvenimų. Šoky nedorumo randa tik tas, kas jo įtemptai ieško.

Tai kas rungiasi meilės stadione? Ar tie, kurie susitinka, pramogauja, pasikeičia žvilgsniais, rašinėjasi laiškais, dalijasi dovanėlėm, drauge skaito, drauge dainuoja? Ne, ne. Visa tai natūralu. Be to nebūtų jaunatviško džiaugsmo. Be to nebūtų margumo ir laisvės, kurie daro jaunystę gražiausiu gyvenimo laikotarpiu.

Bet dažnai visi tie gražūs dalykai, kurie sudaro jaunatvės margumą, paverčiami sąmoningu sportu. Sportišku tempu pradedama keisti partneriai. Dažniausiai dėl tuščios garbės, vadinamos pasisekimu, kartais dėl materialinių išskaičiavimų, dėl kitokios naudos, o kartais taip sau, be jokio tikslo. Atrodo, natūralu keisti partnerius šokiuose, žaidimuose. Negi šoksi be paliovos su vienu! Keičiant draugus mokyklose, pasivaikščiojimuose, pramogose, tarytum, jieškoma kažko, jieškoma vieno, tau labiausiai tinkamo, į tave panašiausio, tau skirto. Tas jieškojimas natūralus. Kiekvienas jaunystėj praleidžia pro savo akis ir mintis daugelį, kol atranda vieną, su kuriuo pasilieka visam gyvenimui. Tai nebus meilės sportas; tai bus tik jieškojimas savęs ir sau skirto draugo. Tai bus tik ilgėjimasis ir jieškojimas, kai jieškoma visoj minioj, daugybėj, stebint iš tolo, susitinkant trumpam ir išsiskiriant, trumpam priartėjant, tik pažvelgti į vienas antrą, ir vėl nutolstant. Bet nebebus jieškojimas, o nesveikas meilės sportas, kai suartėjama per daug ir vėl staigiai išsiskiriama. Ir vėl labai suartėjama su kitu, ir vėl išsiskiriama. Kai intymumas dovanojamas beveik kiekvienam ir paskui vėl atimamas. Kai vaidinama jau radus, jau pasirinkus, bet nusigręžiama. Juo blogiau, kai vienam tas intymumas darosi brangus, sukelia širdingus meilės jausmus, o antram--tik juokas, tik eilinis žaidimas. Ir dar blogiau, kai vieno ar antro tai daroma tyčia. Tyčia užintriguoti, sužavėti, duoti vilčių, o paskui pamoti ranka ir nueiti prie kito. Daugelis mergaičių už dovanas, už pasivažinėjimus gražiu automobiliu, už rekomendacijas, pagaliau, už nieką dalija savo "gilius" žvilgsnius, šypsenas, pabučiavimus vienam, antram ir trečiam, nejausdamos, kaip jos fiziškai ir dvasiškai skurdėja, kaip šitame pavojingame žaidime ir sporte jos laimi sau dažnai žuvimą. Nelaimi garbingumo šiuo keliu nė vyrai. Klaidinga manyti, kad moralumas erotinėj srity privalomas tik mergaitėms. Ne. Kas netinka ir nesveika mergaitėms, tas pats netinka ir nesveika vyrams. Lygiai negarbinga

Vokietijoje leistos "Ateities" viršelio projektas

Nuoširdžiai sveikinu visus ateitininkus Kristaus Prisikėlimo šventėje, linkėdamas kuo geriausios sekmės ir to skaidraus džiaugsmo, kuris tepasiekiamas vienybėje su Kristumi.

S. SUŽIEDĖLIS
Ateitininkų Federacijos Vadas

Kristaus Prisikėlimo Švenčių proga sveikiname visus mieluosius "Ateities" bendradarbius, rėmėjus, skaitytojus ir platintojus ir linkime dar labiau kilti savo dvasia, gražiu pavyzdžiu bei uolumu šviesti visiems.

ATEITIES
Redakcija ir Administracija

Brangūs Idėjos Draugai,

Su kylančia aukštyn saulute ir besiskleidžiančiu pumpuru medžio šakoje, su svajos pilnais vėjelio atodūsiais ir žibutės akimi pakrantėje žemėn žengia žydras pavasaris. Štai ir didžioji pavasario šventė — Velykos. Jums visiems visuose pasaulio kraštuose linksmai tesuskamba Velykų varpai ir tekyla į Viešpatį mūsų malda: o leisk su Prisikėlusiu Tavim sugrįžti į Prisikėlusią Tėvynę, apeit tris kartus apie bažnyčią, įsupti varpą ir giedoti su miškais ir vandenim, su jūrom ir kalnais, su miestais ir kaimais Tau aleliuja!

Jūsų
MAS CENTRO VALDYBA

mergaitė, kuri (dažnai net pati giriasi) "karštai mylėjusi" tris ar keturis, negarbingas tuo atžvilgiu ir vyras, kuris daugelį "dievinęs" arba "pro rankas praleidęs".

Vienas aukštas mūsų dvasininkas kartą spaudoj yra išsireiškęs, kad jaunuoliams daugelis intymių draugysčių, vadinamų meilių, yra tas pats kaip daugelis "divorsų". Ir tai labai teisinga. Nes kiekviena intymi draugystė jau yra tam tikras ryšys, panašus į jungtuvių ryšį. Sutraukyti ji, reiškia sutraukyti, jei ne priesaiką, tai pažadą, šventą žodį arba viltis. Kiekvienu atveju kas nors bus įskaudintas. Sutraukyti ryšiai silpnina vienos ar kitos pusės pasitikėjimą, laužo asmenybę. Nutraukimas ryšio yra paniekinimas kito ir apiplėšimas savęs, nes buvo kas nors tuo ryšiu atiduota.

Nesunku pastebėti, kad juo daugiau šeimų skyrybų, juo nepastovesnis toje aplinkoje jaunimas. Ir priešingai, juo labiau užsiima jaunimas meilės sportu, juo netvirtesnės paskui bus jų šeimos. Tai visuotinė liga, kurios mikrobai budrūs kiekvienu metu. Tai liga, kurios išvengti gali tik tvirtavaliai ir skaisčios bei altruistinės sielos. Tvirtavaliai sugeba valdyti aistras ir nepasiduoti momentiniams susižavėjimams. Skaisčios sielos jieškos sau kitos skaisčios sielos, nesustodamos ilgiau prie nešvarių ar netikrų šaltinių. Altruistinės sielos nežeis kitos širdies tik savo malonumui, nepradės intymios draugystės nenuoširdžiai, nes nenuoširdumas veda į tikrą apgaulę, apgaulė į nusivylimą, nusivylimas į kančią.

Pasaulio grožis ir švarumas daug priklauso nuo mūsų pačių Kaip menkas aš bebūčiau, esu irgi pasaulio dalelė, esu Dievo paveikslas, ir mano reikšmė bendrame pasaulio vaizde didelė. Ir neturiu teisės burnoti prieš pasaulio blogybes, jei pats nieko nedarau, kad tas pasaulis būtų geresnis. O daryti mes galime daug. Pradėdami patys nuo savęs, pradėdami nuo smulkmenų.

Ateitininkė, kurios idealas yra šventumas, pasistengs, kad ji nebūtų lenktyniautoja nešvariame meilės stadione, lenktyniautoja dėl "garbintojų" skaičiaus, dėl tuščio "pasisekimo" garso, dėl materialinių gėrybių. Ji gali gyventi natūralų gyvenimą, gali dalyvauti visuose jaunystės džiaugsmuose, bet savo draugą ji susiras ramiai stebėdama ir jieškodama, o ne kiekvieną "išbandydama" intymia draugyste.

Ateitininkas, kurio idealas irgi šventumas, moterų pasauly gėles stebės iš tolo ir iš tolo jomis grožėsis, nuskindamas tik vieną, pačią rinktiniausią. Jis nebris per pievą purvinais batais ir nelaužys daugelio gražių žiedų, nekrės ankstyvos rasos.

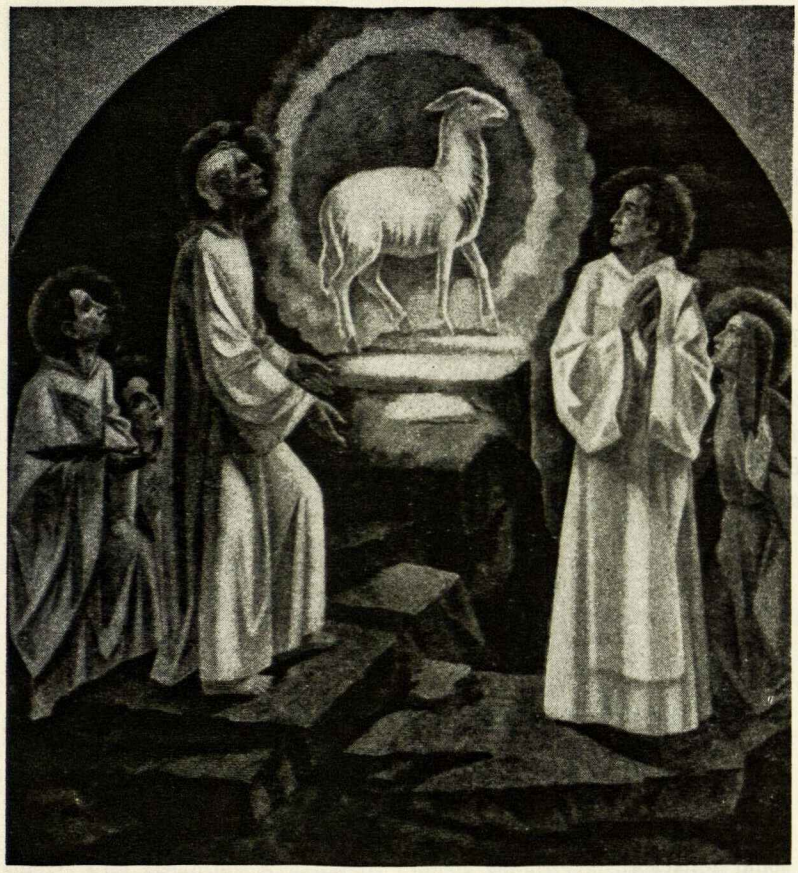

šv. Jono vizijose matytas Velykų Avinėlis

PALAIMINTI, KURIE NEMATĖ IR ĮTIKĖJO

E. BREY

Akacijų krūme, žydinčiame geltonomis kekėmis, kurios spindėjo pavasario saulėje ir pripildė orą malonaus kvapo bei aukso dulkių, giedojo lakštingala. Jos suokime buvo tiek malonumo, tiek jaudinančio saldumo toje ryto psalmėje, skirtoje dangui, kad išblyškęs žmogus, kuris pamažu slinko akacijų aleja, prieš savo valią sustojo ir prisėdo ant suolo, kad nepabaidytų giesminin kės. Jis nukreipė savo prigesusį žvilgsnį į žydinčias lelijas ir į mirtų krūmus. "Panašiai lakštingala giedojo prieš savaitę, kada po paskutinės vakarienės ėjome į Getsamani sodą. O Mokytojo siela tada buvo mirtinai sujaudinta..." sumurmėjo skausmingai. "Paukštelis nieko nežino apie mūsų skausmą".

"Norėčiau, kad dabar būtų verčiau lietų laikotarpis ir visa atrodytų pilka, nyku ir bjauru", prakošė Tomas šaltai pro sukąstus dantis", tas geriau derintųsi su mūsų skausmu". Kietai sučiaupė lūpas ir ranka atsirėmė į suolo atkaltę. Žalios ir auksinės spalvos vikrus driežiukas išlindo ant tako. Savo gudriomis mažomis akutėmis žiūrėjo į žmogų, paskendusį liūdesyje, paskui stryktelėjo atgal ir pasislėpė raudonų žydinčių jurginų krūme. Tomas jo nepastebėjo. Jo žvilgsnis buvo įsmeigtas į būrį baltų lelijų, kurios kaip tik šį rytą atvėrė savo švelnias taureles ir siuntė dangui savo kvapą, tartum šventovės aukuro smilkalus.

"Lelijos!... kaip Jis jas mylėjo!" sumurmėjo Tomas ir nubraukė ašarą. "Mokytojau, mielas Mokytojau!... Uždengė veidą rankomis ir pasilenkęs paskendo kankinančiose mintyse, kurios jam buvo įprastos.

Staiga Tomas pajuto krūtinėje lyg degančios ugnies karštį. O jei būtų tiesa tai, ką sujaudintos tarnaitės, grįžusios iš miesto, prieš kelias dienas yra pasakojusios?...

Jos atnešė ūkio produktus savo ponui Betanijoje, ką darydavo kas savaitę, ir papasakojo neįtikėtinų dalykų, — kad Viešpats tą dieną po subatos esąs prisikėlęs ir pasirodęs Miriam ir broliams.

Vieną akimirką Tomo širdis audringai suplazdeno vilties jausmu, bet staiga vėl susmuko, o Tomo galva nusviro. Kvailų moterėlių plepalai...

Johanan, senas ūkvedis, tai girdėdamas, pakratė galvą ir tarė: "Kodėl kvailų, Tomai? Juk Viešpats prikėlė Lozorių iš mirusių".

"Bet, Johanan, tada Jis pats buvo gyvas! Dabargi, kas gali Jį prikelti? Ne, ne, skausmas ir pasiilgimas atėmė mūsiškiams protą..." Ir vėl nuovargio kankinamas grįžo Tomas į savo kampą.

Tačiau šiandien jo širdis kartais arfos balsu suskambėdavo vilties akordais. Kodėl šią savaitę taip viskas pasikeitė? Kodėl pasaulis yra taip pilnas spindinčio džiaugsmo?

Bet ne, negali būti. Jei tai būtų tiesa, broliai būtų juk atnešę tuojau jam tą naujieną.

"Kas kartą mirė, yra miręs amžinai" — atsiduso. "Jis galėjo įsakinėti mirčiai kol buvo gyvas. Dabar mirtis turi Jį savo valdžioje".

Ir vėl įkrito į nevilti.

Prie įėjimo į sodą pasigirdo žingsniai. Tomas pakėlė akis. Kažkas ėjo... tikriausiai Lozorius, vietos savininkas. Su juo buvo ir jo sesuo Miriam, paprastai visų vadinama Magdalena dėl to, kad turėjo savo nuosavybę Magdaloje.

Tomas pašoko ant kojų, kai pamatė juos prisiartinant, ir žiūrėjo nustebęs. Jie nedėvėjo pažemiais suplėšytų gedulo drabužių, bet buvo apsirėdę šventadieniškai ir žengė lengvais grakščiais žingsniais.

Atrodė nustebę, kai pamatė Tomą. "Kodėl vis dar esi nuliūdęs, Tomai?" — paklausė švelniai Lozorius pasisveikinęs. "Kokios gilios raukšlės yra tavo veide."

"Ir kodėl aš turiu būti nenuliūdęs?" atšovė Tomas skausmingai su lengvo priekaišto tonu. "Jūs tačiau esate pasipuošę šventadieniškai..." Žiūrėjo pasimetęs į Lozorių ir matė džiaugsmingą jo veido išraišką, matė Miriam akis, kurios irgi spindėjo džiaugsmu.

"O, Tomai, ir tu privalai džiaugtis. Viešpats mūsų ašaras pakeitė džiaugsmu. Ar negirdėjai, ką pasakojo Debora ir Neomi? Tavęs laukėme kasdien; visi tikėjo, kad tu tuoj atvyksi. Paskui, tavęs nesulaukdami, mes atvykome tavęs pasiimti. Vakar negalėjome keliauti dėl subatos draudimo, bet šiandien... Tomai, džiaukis, Viešpats yra..."

"Moterų plepalai!" nutraukė Tomas šiurkščiai. "Iš jūsų to aš nelaukiau."

"Ne, Tomai, tai yra tiesa, laiminga tiesa", — šaukė Lozorius visas nušvitęs. "Viešpats tikrai prisikėlė!"

Tomas svyruodamas atsirėmė į akacijos medį, sudėjo rankas už nugaros ir įsikibo į ploną medelio liemenį.

Daiva Nauragytė

MERGAITĖ SU KARVELIAIS

Ant tavo rankų nutūpė karveliai bailūs,
Kaip virpantys žiedai, ant rankų ištiestų
Ir, savo sparno baltumu
Švelniai uždengę delną dailų,
Burkavo.
O iš priejuostės tau tada pabiro obuoliai —
Į žolę vienas kitą nusivijo,
Tarytumei laukan išbėgantys vaikai.
Ir tu šypsojais, nes karveliai vis dar supos
Ant rankų tavo.

"Lozoriau, ir tu... ir tu tiki? Bet ne, negali būti!"

"Taip, aš tikiu. Jis pasirodė saviesiems. Jis valgė mūsų akivaizdoje. Jis yra prisikėlęs..."

Miriam dar neištarė nė žodžio. Jos giliame ir tolimame žvilgsnyje spindėjo nežemiška šviesa. Pagaliau pažvelgė į Tomą, bet atrodė, kad jos akys, peržvelgdamos jį, mato tolimą šviesų horizontą.

"Jį mačiau", — pradėjo tyliu balsu, — "girdėjau Jo balsą... nepažinau Jo. Mano akys buvo aptemę... nuo verksmo ir širdgėlos. O paskui... paskui Jis balsu pašaukė mane "Marija". Puoliau Jam į kojas: "Rabboni". Buvo išėjęs iš kapo, visas atsimainęs, gyvas. Kalbėjo su manim... Tomai, Jėzus yra gyvas, gyvas!..."

Tomas vėl susmuko ant suolo giliai atsidusdamas.

"Brolau", bandė jį raminti Lozorius. Jis paėmė jo ranką į savąją: "Eikš su mumis ir tu pats išgirsi iš brolių lūpų linksmą naujieną. Tada tavo sužeista širdis bus pagydyta ir tu atrasi ramybę ir tikėjimą. Eikš, suruošime šventės puotą. Jau daviau šiuo reikalu nurodymų Johananui. Paskui, prieš vakarą, vyksime į Jeruzalę".

"Ne, negaliu, negaliu tikėti", — spyrėsi Tomas, bet vis tik leidosi vedamas.

-o-

Didelės lempos skleidė malonią šviesą vakarienės kambaryje Jeruzalėje. Ant didelio stalo dar degė žvakės septynšakėje žvakidėje, nes mokiniai ką tik buvo baigę maldas. Tomas sėdėjo jų tarpe bevilt iškai paslėpęs veidą delnuose. Jis jautėsi apkurtęs nuo tų nuolat kartojamų ir visų kartu pasakojamų linksmų naujienų. Jei būtų galėjęs tikėti, būtų buvęs laimingas, bet negalėjo. Abejonės draskė jo sielą.

"Negali būti" — dejavo. Ir staiga pašokęs karštai pareiškė: "Jei nepamatysiu Jo rankose vinių perdūrimų, neįdėsiu savo piršto į vinių vietą ir neįdėsiu savo rankos į Jo šoną, netikėsiu!"

"Tomai!" pašaukė Petras išsigandęs. O tie, kurie buvo arti jo, nesąmoningai davė po žingsnį atgal. Užstojo nejauki tyla, visų širdys plakė baime, o žvakidžių šviesa virpėjo blaškydamos.

Staiga — ir visi įsmeigė išplėstas akis — didelė šviesa pasirodė jų tarpe. Šviesa buvo tokia gyva ir spindinti, kad degančios lempos atrodė kaip gęstančios žvaigždės aušroje. Mokiniai rankomis prisidengė akis. Paskui, kai šviesa kiek, prigeso, jie pamažu išvydo šviesioje aureolėje spindinčią žmogaus figūrą.

"Viešpats! Viešpats!" šnibždėjo visų lūpos.

"Ramybė tebūnie jums!" pasveikino Prisikėlusis.

Tomas, netikėlis, lyg paralyžuotas, žiūrėjo į šviesią figūrą, kuri stovėjo lygiai prieš jį. Linksma ir drauge baisi baimė prikalė jį prie vietos.

Taip, tie patys tiek kartų matyti ir mieli bruožai. Balsas, Jo balsas... Rankos ir kojos perdurtos... Taip, tai buvo Viešpats. Prisikėlęs Viešpats.

Tartum koks šydas nukrito nuo jo akių, tartum trūko geležinis lankas, kuris iki šiol spaudė jo širdį, ir jon pagaliau siūbtelėjo džiaugsmo banga.

Visa tai buvo tiesa. Dabar suprato, ką Viešpats buvo pranašavęs... Pagaliau matė dvasios akimis.

Tomas puolė į prisikėlusio Mokytojo kojas. Bet Jėzus tarė: "Idėk čia savo pirštą, matyk mano rankas, ištiesk savo ranką ir įdėk į mano šoną, ir nebūk netikėlis, bet tikintis."

Ir paėmė ranką abejojančio, kuris mylėjo savo Mokytoją, bet nepajėgė nugalėti savo prigimties, ja palietė gilias žaizdas ir padėjo ant atviros šono ir širdies žaizdos.

Pagarbos ir baimės šiurpuliai perėmė Tomą, kuris malonės paliestas atrado savo Dievą. Apkabino Mokytojo kelius ir tik tiek teištarė: "Mano Viešpats ir mano Dievas!"

Bet dieviškasis balsas dar kartą suskambėjo su švelniu priekaištu: "Kadangi mane matei, Tomai, tu įtikėjai; palaiminti, kurie nematė ir tikėjo".

-o-

"Palaiminti, kurie nematė ir tikėjo". Šie Viešpaties žodžiai taikomi ir mums, kurių akyse kartais atsispindi liūdesys ir neviltis. Jis turėjo mintyje ir mus, kai juos ištarė Mesijas, mirties Nugalėtojas, atsimainęs Dievo Sūnus.

Deja, mes esame liūdna netikėlių giminė. Esame praradę aiškių ir paprastų dalykų vaizdą bei pasitikėjimu pagrįstą nuolankumą, kuris padeda džiaugsmingai ir gera valia pasiduoti aukštesniems sprendimams.

Mes, prieš tikėdami, norime matyti, suprasti, ranka paliesti.

"Prisikėlė, kaip buvo sakęs" — gieda vyturėlis, skelbia žydintis pavasaris ir šaukia visa gamta. "Aleliuja" — drebina iškilmingi vargonų akordai. Bet mūsų širdys dažnai nedalyvauja tame džiaugsme, nemoka išsilaisvinti iš liūdesio ir pančių, kurie mus išdidžius ir drauge menkus prikausto prie žemės. Mes praradome stiprų ir kilnų tikėjimą, kokiu pasižymėjo pirmųjų amžių Krikščionybė. Nepakanka tikėti tik protui pritarus ir valiai sutikus. Įsitikinkime, kad mes, šių dienų žmonės, antgamtinei tiesai išgyventi esame reikalingi pirma išgyventi... "vidaus krizę".

Ši "vidaus krizė" nereiškia paklysti Dievo meilės ir tvarinio žygio į Sutvėrėją kelyje. Ne, "vidaus krize" mes vadiname tą užsimojimą, tas pastangas šventus dalykus perleisti per kritiką, tuos bandymus surasti jų išvidinę ir gilią prasmę sąryšyje su estetinėmis ir kultūrinėmis vertybėmis, tą norą suskaldyti idėjas ir principus į smulkiausius atomus, tą bandymą atrasti naujus pažinimo kelius, naujus grožio pradus. Visa tai vadiname "vidaus krize".

Ir kada jau viską esame ištyrę, tada turime prisipažinti, kad esame nugalėti, kad nesurandame, ko jieškojome. Tada belieka tik vienas kelias — tikėti. Tada tik esame pasirengę priimti tikėjimo tiesas.

RUOŠKIMĖS KONGRESUI

KUN. VYT. PIKTURNA

Išsekę ir fiziškai išvargę nuo darbo fabrikuose, išsisėmę ir pavargę nuo studijų visi trokšta atostogų. Beveik visi jau dabar pradeda sukti galvas, kur ir kaip ištrūkti bent kelioms dienoms į naują vietą, kad senai matytų žmonių tarpe galima būtų išsiblaškyti, atsigauti kūnu ir dvasia.

Šiemet ateitininkui nesunku nuspręsti, kur ir kada praleisti atostogas. Mat šiemet šaukiamas ateitininkų k o n g r e s a s. Ne bet koks, bet ypatingas kongresas. Normaliais laikais ateitininkų kongresai vykdavo kas penkti metai. Šis kongresas vyksta po 20 metų pertraukos. Atseit, po tiek laiko, kongresas turi būti gausus, įdomus savo programa, ugningas dvasia, žodžiu, **ypatingos svarbos k o n g r e s a s.**

Šie metai — Šventieji Marijos Metai. Kongrese bus proga tuos metus atitinkamai atžymėti. Kongresas vyksta po 50 metų, kai šv. Povilo šūkis: "Visa atnaujinti Kristuje" iš evangelijos perkeltas į gyvenimą. Ateitininkai kongrese sugretins eiles, sukaups visas jėgas, baigs planavimus ir pasisėmę ugnies ims veikti ir vykdyti šventos priesaikos žodžius, kad žodžiai taptų kūnu ir būtų perkelti į gyvenimo realybę.

"Užteks planuoti! Laikas veikti" — kalbėjo Popiežius Pijus XII italų studentams. Šie popiežiaus žodžiai ir mus įpareigoja baigti planavimus ir imtis darbų. Kongresas duos tam naujos dvasios, užsidegimo ir jėgų.

Kongrese viešai ir iškilmingai ateitininkai turės progos pagarbinti gegužės mėnesį paskelbtą šventuoju Popiežių Pijų X, kurio planus ateitininkija ėmėsi vykdyti. Šventojo troškimai ir kilnus pavyzdys primins ateitininkams trumpiausią kelią į žmonijos bei žmogaus laimę ir tėvynės Lietuvos išlaisvinimą.

Kongreso uždaviniai dideli, svarbūs, gyvenimiški. Tad visi į Chicagą rugsėjo 3—5 d. d. Visi į Ateitininkų kongresą, kur sulėks visi ateitininkai iš visos Amerikos ir kitų kraštų. Ten galima bus sutikti senai matytus draugus ir pažįstamus. Ten užmirši bent trumpam fabriko triukšmą, mokyklos suolą, knygas, egzaminus. Ten bus geriausios šių metų atostogos. Chicagiečiai irgi niekur neišvažiuos. Jie jūsų laukia ir ruošiasi kuo vaišingiausiai priimti.

Kongreso parengiamieji darbai eina visu tempu. Vyriausioji Federacijos Valdyba posėdžiauja ir svarsto programą. Chicagos Ateitininkų sendraugių skyrius, pasiėmęs kongresui rengti komiteto pareigas, sudarė įvairias komisijas visiems paruošiamiesiems kongreso darbams atlikti.

Kongresui rengti pirmininkas teisininkas **Ignas Kazlauskas.** Ant jo pečių guli visa kongreso našta, jo rūpestis sekti ir kordinuoti visų komisijų darnų ir nevėluotą veikimą.

Tėv. J. Borevičius vadovauja religinės programos komisijai. Nustato pamaldų vietą ir tvarką, rūpinasi pamaldų laikytojais ir pamokslininkais.

Dr. P. Kisielius tvarko kongreso meninę programą. Jam talkininkauja prof. V. Manelis, kun. V. Rimšelis, MIC ir Ald. Prapuolenytė.

Dr. Z. Smilgevičius rūpinasi bankieto paruošimu.

Panelė Emilija Vilimaitė — registracija butais ir kitomis reikalingomis kongreso programai pravesti patalpomis.

Andr. Daugirdas, pasikvietęs talkon dr. O. Labanauskaitę ir dail. K. Varnelį, ruošia kongreso leidinį —programą.

V. Liulevičius rūpinasi ateitininkų spaudos bei kitų darbų paroda kongreso metu.

Vacl. Kleiza seka visus kongresui rengti komisijų darbus ir stengiasi informuoti visuomenę per spaudą. Jam talkininkauja Vyt. Radžius ir Vyt. Vygantas.

New Yorke yra sudarytos informacijos ir teisinė bei propogandos komisija.

Teisinei komisijai vadovauja **Vyt. Vaitiekūnas.** Komisija peržiūri visų Sąjungų įstatus ir Federacijos statutą, pritaiko juos tremties sąlygom, Įstatus atskiros są-gos priims ir visuotinas Kongresas patvirtins.

Informacijos komisijai vadovauja SAS Centro valdybos dvasios vadas **kun. J. Petrėnas,** jam padeda p. Vl. Brazaitienė ir kun. Vyt. Pikturna. Ši komisija yra paruošusi planą— eilę temų, kurios iki kongreso turi pasiekti plačiąją visuomenę per įvairią spaudą Amerikoje ir užsieniuose.

Ne tik ateitininkai, bet ir visa lietuviškoji visuomenė turi būti gerai informuota ir pajausti kongreso siekimus ir uždavinius, o ateitininkai savo pareigą kongrese kuogausiausiai dalyvauti.

Vyriausioji Federacijos Valdyba jau aptarė smulkią kongreso programą. Dėl detalių dar kartą susisieks su kongresui rengti komitetu ir paskelbs spaudoje.

Visi ateitininkai—nuo jauniausiojo iki seniausio, išėjusio visą 43 metų ateitininkiškąjį kelią—turi jausti pareigos įnešti savo dalį į šį ateitininkiškąjį sambūrį aptarti didžiuosius organizacinius ir visuomeninius bei ideologinius uždavinius. Vienas prisidėti gali savo dalyvavimu kongrese, kitas konstruktyviais pasiūlymais — sugestijomis, kitas paskaita ar straipsniu. Didžiausia našta tenka Chicagai. Visi ateitininkų vienetai ir paskiri nariai jungiasi į darbą gražiai kongresą parengti ir jį pravesti.

Viešpatie, jei Tu ateitum šiandien vėl ant žemės, ir mums tiktų anų laikų žodžiai: "Jis prikišo jų netikėjimą ir širdies kietumą".

Skaudu yra žmogui palikti savo žemę, savo tėvynę, savieji namai, asmenys, nebaigti darbai, matyti, kaip griūva gražūs ilgai puoselėti ateities planai, palikti neišvystyti talentai, gabumai, kurie įkinkyti į naudingą darbą gal būtų davę žmonijai vieną geradarį daugiau, atnešę skaidresnį šviesos spindulėlį. Skaudu, kai reikia prieš savo pasaukimą, prieš pasiruošimą imtis nemalonaus ir visuomenei nenaudingo darbo, kad juo užsidirbus tik sau ir saviesiems duonos kąsnį... Bet palaiminti tie, kurių lūpos tokiais atvejais neatsivers skundui ar priekaištui, o tik rankos susidės maldai: "Tu Viešpatie, žinai dėl ko taip atsitiko. Teesie Tavo valia. Štai aš nesvyruodamas išsižadu visko, prie ko buvau prisirišęs, ir atsidedu vien tik Tau. Tavo keliai dažnai yra nesuprantami, bet visuomet teisingi ir verti pagarbos."

Palaiminti tie, kurie nemato, bet tiki į aukštesnę Valią, kuri veda juos per žemiškus laukus ir įvykius, dažnai nesuprantamus, neaiškius. Jie žino, kad fiziniai ir moraliniai skausmai čionai yra dalis didžiojo Dievo plano, ir kad po tamsios kančių nakties pagaliau užteka Velykų saulė.

Išvertė J. Sav.

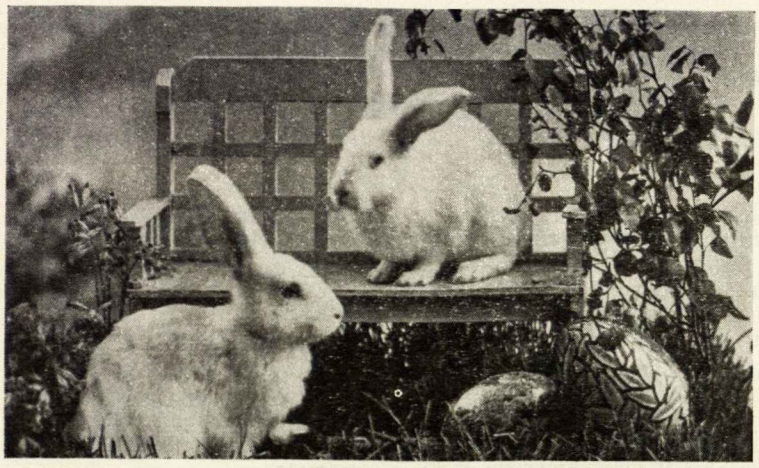

VELYKŲ DOVANA

IRENA BANAITYTĖ

Jau bene treti metai, kaip Juozaitis, kiekvieną šeštadienį, grįždamas iš darbo, užsukdavo į saliūną. Tai buvo taip patogu, — saliūnas čia pat, išlipus iš požeminio traukinio. Ten jo laukė draugai. Juozaičiui gal būtų užtekę vieno kito stiklelio, bet kaip atsispirsi prieš draugus. Ir taip stiklelis po stiklelio, kol vos vos nuslinkdavo nuo aukštos, apvalios saliūno kėdės.

Šeštadieniais jis grįždavo namo visada girtas tik vėlų vakarą, apie vidurnaktį. Dėl to visa šeima buvo labai nelaiminga. Dar pirmais metais, jiems vos atvykus į Ameriką, jis negirtuokliavo, bet kartą susitiko blogus draugus ir nejučiomis pradėjo.

Nei žmona, nei vaikai šeštadieniais nelaukdavo tėvo pareinant iš darbo anksti. Suguldžiusi šeimą, Juozaitienė susigūždavo lovoje ir galvodavo vienui viena patamsyje. Ji labiausiai ilgėjos tų jaukių dienų, kai jos vyras buvo jų tarpe ir jais rūpinosi. Dabar štai ji bijo, kad vyrui kas blogo neatsitiktų, kad automobilis nesuvažinėtų, kad kas neužmuštų, norėdamas girtą apiplėšti.

Ji vis jieškojo, kas būtų jį pastūmėjęs į šį kelią. Nei Lietuvoje, nei Vokietijoje jis negirtuokliavo. Gal jis ilgėjos savo sodybos, apie kurią nuolat kalbėjo Vokietijoje. Dabar jos neprisimena. Kiek ten buvo įdėjęs darbo. Pastatė stiklinį priebutį, prisodino vaismedžių, išdažė puošnias langines.

Giliai atsidusdama, Juozaitienė galvojo, kad reikėjo pasilikti Vokietijoje. Gal ten nebūtų įpratęs. Kas iš to, kad čia ir užsidirba, bet laimės nėra.

O gal ji pati kalta? Gal reikėjo ką nors pačioje pradžioje daryti? Bet juk prašė ir barė jį, o niekas negelbėjo.

— Tu vis tą patį ir tą patį! — kalbėjo jis sekmadienį išsiblaivęs.— Reikia juk su žmonėmis susitikti!

Ir juo toliau, juo labiau jis klimpo.

Taip ji mąstydavo, kol išgirsdavo girto vyro šlepsenimą koridoriuje. Tada pasidarydavo lengviau, širdis tartum sugrįždavo į savo vietą.

Laikas bėgo, o Juozaičių šeimoje niekas nepasikeitė. Artinosi ir Velykos. Rūpesčių iškamuota Juozaitienė svarstė, kaip galėtų padaryti bent šventes jaukesnes savo šeimai. Tai nebuvo lengva sugalvoti. Iš kuklaus savaitinio jos uždarbio sunku buvo išskirti Velykas nuo kitų sekmadienių. Iš vyro pinigų gauti ji nesitikėjo. Jis tikriausiai suks atsigavėti į saliūną.

Atėjo ir Didysis Penktadienis. Vakare Juozaitienė su vaikais išskubėjo į bažnyčią prie Kristaus Grabo. Tą vakarą ir vyras gavo savaitinį atlyginimą ir išlindo iš požeminio traukinio.

—Saliūnas čia pat, draugai čia pat! Kiek svarbių reikalų. Tik po vieną, juk šventės, ne daugiau, — galvojo jis ir suko į kairę.

Prie saliūno durų jis pamatė būrį žmonių. Jis tuoj suprato, kad dedasi kažkas negero. Tarpduryje stovėjo girtas Čarlis. Suvargusi moteris mostigavo rankomis, kartais grąsindama kumščiais. Jos lūpos ir smakras nervingai virpėjo. Kiek toliau stovėjo gal kokių trijų—keturių metų vaikas, tikriausiai jų sūnelis.

Juozaitis nesuprato vyro ir žmonos kalbos, bet buvo aišku—jie barasi. Galiausiai moteris visa jėga smogė vyrui ranka į žandą. Šis stūmė ją, ir ji atsitrenkė į stovėjusį prie šaligatvio sunkvežimį. Kai ji vėl sujudėjo, Čarlis paleido buteliu, bet nepataikė. Jis trenkė į sunkvežimį, ir stiklai pasipylė į visas puses. Tuo tarpu vaikas judėjo motinos link, ir viena aštri šukė sužeidė jam veidą.

Motina puolė prie jo, puolė ir žmonės. Juozaitis pasileido bėgti.

—Kraujas, teismas, užmušė, teismas. — Ūžė jo galva. Nepastebėjo, kaip perbėgo raudoną sankryžos šviesą. Už kelių gatvių jis sustojo, atsipeikėjo.

Pamažu atsisuko. Prie saliūno tuščia, švaru, kaip niekur nieko.

—Galvijas, Čarlis galvijas! —rusėjo jo mintys. Jis slinko pamažu ir tik dabar suprato, kad buvo perbėgęs per raudonas šviesas.

—Du kartu galvijas! Pasiutimas! —bambėjo jis ir priėjo savo saliūną. Stiklai. — Pasiutimas! Reiktų užpilti stikliuką, su draugais pašnekėti, pasmerkti šitą galviją.

Jis žvilgterėjo į saliūną. Čarlis kaip niekur nieko sėdėjo savo vietoje, draugai plojo per petį, čiupinėjo rankas. Patenkinti. Čarlis atsigręžė, ir Juozaitis nuskubėjo nuo durų.

Apėjo porą gatvių, vėl iki puskelės grįžo ir vis galvojo. Juk ir jis kas šeštadienį buvo girtas, bet jo žmona neatejo, nesibarė prie visų. Neatsivedė nė mažiausiojo sūnaus, Vincuko. O kaip jis būtų verkęs, baisu net pagalvoti.

Prie šono krautuvė. Išpuošti langai. Kiškiai pasipūtę. Priėjo ir Juozaitis. Susispietė vaikai, piršČiukais rodė į šokaladinius zuikučius ir gyrėsi, kokias gaus dovanas.

Juozaitis apsidairė, gal jo sūnus čia maišosi būryje. Ne. Nebuvo. Jis pasitraukė nuo lango ir kūprino. Pasiekė savo namus ir vėl pasuko atgal. Ir vis galvojo:

—Pasiutimas, su buteliais muštis Didžiąją Savaitę. Žmogžudžiai, kaip aš galėjau su jais sėdėti . . .

Jis ėjo pamažu. Vėl švietė langai, iš jų šoko gražūs Velykų kiškiai, karpė ausim, juokėsi, atstatę ūsus.

Ilgai žiūrėjo į juos, užlenkė tris pirštus, nupirko tris kiškius ir grįžo namo. Prie durų jis bėgte bėgo, atrodė, kad kažkas vejas.

Namuose buvo tuščia, žmona ir vaikai dar negrįžę iš bažnyčios. Padėjo kiškius ant stalo ir susmigo kėdėje.

—Ir šitaip muštis, Dievo nesibijo! — galvojo, — vaikais visai nesirūpina.

Iš bažnyčios sugrįžo ir šeima. Žmona apsidžiaugė, pamačiusi jį, bet tuoj susirūpino: gal kas negero atsitiko, kad jis negirtas. Ir vaikai stovėjo užsitraukę už motinos. Ir ši tyla pasidarė jam begaliniai sunki.

—Jūs norit, kad aš išeičiau! — sušnabždėjo Juozaitis.

—Ne, ne! — pirmas sušuko Vincukas ir prišoko prie tėvo. Juozaitis pamažu atsistojo, ir visi namai suklego. Taip, tai buvo linksmiausios Velykos jų pastogėje.

APIE RĖKSMĄ IR DAINAS

Apie lietuvių dainas mes pratę tik saldžiai kalbėti. Ir giriamės jų gausumu, lyriškumu, skambumu ir jų galia sužavėti svetimtaučius. Šių metų "Muzikos Žiniose" tilpo Lietuvybės Studijų Institute, Chicagoje, 1953 spalių mėn. 24 d. Vl. Jakubėno skaitytos paskaitos santrauka: "Lietuvių liaudies muzika". Toje paskaitoje kalbama apie lietuvių dainas ir tai ne tautosakiniu, o muzikiniu požiūriu. Iškeliamos mintys, kad ne visos mūsų dainos įdomios, ir ne visi jas įdomiai padainuojame, kad "mūsų gerosios ir vertingosios dainos iš tiesų mūsų tarpe pasidarė ne tik nepopuliarios, bet net ir užmirštos".

Perskaitęs tą santrauką, nenoromis prisimenu ir mūsų studentų (draug ir ateitininkų) dainas ir dainavimą. Beveik visos nepriklausomybės metų studentiškosios dainuškos slaviškų melodijų, retai kur apseinama be lenkiškos "Krekenavos su karčiama rūžava", "Ant kalno mūrai" nesugriaunami. O pats dainavimas tai rėksmas iš širdies, deja, rėksmas... Net ir "Sėdžiu po lange'iu" taip šaukiama, kad visos žuvys turėtų baltas papilves išversti viršum marelių... Kas tiko plačių laukų artojui paežerėse ar kalniūkščiuose besiskardenusiam, nebetinka miesto žmogui, gyvenančiam šalia kaimyno, kuris per daug ramybę mėgsta. Jei pakasynų giedoriai ir džiaugdavosi lempą užpūtę, tai jau mes elektros nebeužpūsime.

Juokas juokais, o kai kas darytina.

Pirmieji at-kai daug nusipelnė, rinkdami tautosaką, dainas. Galėtume ir mes, ypač kas turi magnetofoną, padėti J. Būgai. Tačiau svarbiausiu dalyku laikyčiau tai, kad neleistume toms surinktoms dainoms archyvuose tyla uždusti. Prieš pora metų pasirodė K. V. Banaičio "100 liaudies dainų". Dainos geros ir įdomios. Yra ir daugiau muzikų, lietuvių liaudies dainų žinovų. At-kai, studijuoją muziką, turėtų susipažinti su pasirodžiusiais dalykais ir kitus supažindinti. Prisimenant pernykštį kalėdinį "Ateities" nr. su giesmėmis, norėtųsi ir bent pora kartų į metus keleta dainelių išvysti. Su gaidomis. Lengvesnių. Muzikų atrinktų. Geriau jeigu tik dviems balsams parašytų. Visi at-kai turėtų jas išmokti ir stovyklose dainuoti. Turiu galvoje ir ne vien liaudies dainas. Šių metų rugsėjo mėn. įvyks at-kų kongresas, kuriame dalyvaus ir Chicagos choras. Būtų malonu, jeigu kas ta proga naujų dainų parašytų, sukomponuotų.

Siūlyčiau, kad at-kai ar bent draugovės užsiprenumeruotų "Muzikos Žinias". Jų kaina tik 1 dol. metams, o keturiuose jų numeriuose galima rasti daug populiariai parašytų straipsnių apie muziką, ir taip pat daug dainų su gaidomis. (Adresas: J. Kreivėnas, 1602 So 48 Ct., Cicero, Ill.)

Kad apsivalytume nuo svetimom melodijom dainų, siūlau įvesti "Juodąją knygą" "Ateityje" arba "Gaudeamus", kad, anot Baranausko, giedotume savo dainelę, savo giesmelę.

P. Natas

Vytautas prisiekia atkeršyti vokiečiams už Kauno pilies sudeginimą.

1362 METŲ VELYKOS KAUNE

Valandėlei palikime ilgaūsius velykinius kiškius ir margučius. Nusileiskime amžių laiptais į praeitį, atsiverskime senas, labai senas knygas ir paskaitykime, ką ten rasime parašyta apie Velykas mūsų krašte prieš kokius 600 metų.

Štai ir iškyla viena istorija...

1361 metais Kęstutis pateko į kryžiuočių nelaisvę ir buvo uždarytas Marienburgo pilies rūsy. Ta pilis buvo kryžiuočių ordino sostinėje. Ten gyveno vyriausias jų vadas magistras, ten telkėsi ir riteriai. Iš vakarų Europos. Paskui jie pakildavo savo grobuoniškiem žygiam į Lietuvą. Aplinkui—aukštos sienos, tvirti mūrai. Ir kaip pabėgti iš ten narsiajam Kęstučiui?

Kaip liudija seni raštai, jį pavedė saugoti Alpiui. Jis buvo mažas atgabentas iš Lietuvos ir tarp kryžiuočių užaugęs. Jaunuolis kalinyje atpažino savo krašto žmogų—valdovą. Davė Kęstučiui aštrią geležį, su kuria tas palengva pramušė įskilusią kalėjimo sieną ir naktį nusileido už pilies mūrų. Ten jo laukė Alpis, pabalnojęs porą smarkiausių žirgų ir pasiėmęs vokiškus riterių drabužius. Persirengę abudu dūmė, niekeno nepažinti. Girioje palikę arklius, su dideliu vargu jie pasiekė savo kraštą.

Neradę kalėjime Kęstučio, kryžiuočiai įdūko. Suko ūsą ir galando kalavijus kerštui.

Taip 1362 m. pavasarį, vos Nemunui išnešus ledą, jie sėdo į laivus ir nuplaukė upe aukštyn. Pasiekę Nemuno ir Neries žiotis, užpuolė stiprią Kauno pilį. O tai buvo balandis, prieš pat Velykas. Bet kryžiuočiai nežiūrėjo į besiartinančias šventes: jie apgulė pilį iš visų pusių ir spaudė lyg replėm.

Tuo metu pilies gelbėti atskubėjo Algirdas ir Kęstutis, bet jie nieko nepešė—pilis jau degė.

Daug drąsuolių gynėjų žuvo gaisre ir kautynėse. Pilies vadas Vaidotas, vyriausias Vytauto brolis, norėjo kardu prasimušti pro vokiečių grandines, bet buvo sužeistas ir su 36 vyrais pateko į nelaisvę. Netekę Kęstučio, priešai džiaugėsi pagriebę jo sūnų.

Tada prie sugriautos ir sudegintos pilies jie atšventė Velykas, tokias žiaurias anuose mūsų istorijos metuose.

Kitoje Nemuno pusėje, šalia Kęstučio, į degančią pilį žiūrėjo ir jaunutis Vytautas. Raudonų pašvaisčių akivaizdoje jis prisiekė atkeršyti kryžiuočių ordinui už Kauno pilies sugriovimą.

Metai ėjo, nešė kitus pavasarius ir kitas Velykas. Kaune Vytautas pastatė ne tik naują pilį, bet ir pirmąją bažnyčią Marijos garbei. Metai atnešė ir tai, kad galingiausias Lietuvos priešas — kryžiuočių ordinas suklupo prieš Vytautą.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

SPORTAS

Rašo

VYT. VALAITIS

ŠUOLIAI LENGVOJOJE ATLETIKOJE

Kiekvienas, arčiau susipažinęs su šuolių technika, žino, jog čia iš sportininko reikalaujama tikrai daug. Jei lengvosios atletikos varžybose šuoliai ir nepatraukia masinio žiūrovų dėmesio, tai todėl, kad čia, priešingai bėgimams, nėra tokios stebėtoją veikiančios momento įtampos.

Tarp kitų elementų šuoliuose atrasime ir laisvo, grožiu spindinčio judesio apraišką. Beveik gaila, kad iki šiol dar neatsirado skulptoriaus, kuris šį grožį, senovės graikų "Disko metiko" pavyzdžiu, būtų įamžinęs granite. Be abejo, šiame sporte daug lemia ir jėga, judesių koordinacija, o ypač—techniškas pasirengimas.

Kiek leidžia vieta ir riboti žinių šaltiniai (straipsnelio autorius leidžia dienas kariuomenėje), bandysime aptarti šuolių rungtis paskirai.

ŠUOLIS Į AUKŠTĮ

Šios srities šuolininkai paprastai yra aukštesnio ūgio ir liekni, aišku, ne be išimčių. Greitis nėra labai svarbus, nes įsibėgėjimas, palyginti, lėtas. Pati šuolio technika gana įvairi, priklausanti nuo individo. Pagrindiniai metodai, tačiau, yra du: rytinis metodas ir vakarinis "rolkos" metodas. Taip jie pavadinti dėl to, kad pirmasis buvo plačiau pradėtas kultivuoti rytinėje Amerikos dalyje, antrasis—kilęs iš Californijos. Anksčiau vartojamas vad. "žirklinis" metodas dabar skaitomas neefektingu. Suminėsime pagrindinius abiejų dėsnius. **Rytinis metodas.** — Įsibėgėjimo takas sudaro 60° kampą su kartele. Jei įsibėgėjama iš dešinės pusės, pasispyrimas daromas kaire koja, o virš kartelės kūnas paprastai randasi statmenoje padėtyje. **Vakarinis "rolkos" metodas:** įsibėgėjimo kampas yra 40° su kartele, o pasispyrimas atliekamas dešine koja, jei įsibėgėjama iš dešinės. Kūnas virš kartelės atsiduria horizontalioje padėtyje ir, kaip jau iš pavadinimo matome, tuo metu verčiasi.

Įsibėgėjimo takas abiem atvejais yra 8-10 bėgimo žingsnių ilgio. Šuolininkai jį paprastai dar sužymi dviem ar trimis kuoleliais, kas palengvina orientaciją.

Iliustracijai galima pridurti, kad dabartiniu metu gero šuolio į aukštį pasekmė skaitoma tik tada, jei sportininkas iššoka sau virš galvos. Geriausias dabartinis ir visų laikų šuolininkas yra amerikietis W. F. Davis, praeitą vasarą pasiekęs naują pasaulinį rekordą su stebėtina pasekme — 6' 11½" arba 2,12 m. Sakoma, kad Davis tuo dar nepasitenkinęs: kai kartelė buvusi pakelta iki 7 pėdų, jis vėl bandė, ir tik labai mažu brūkštelėjimu kartelę numetė. Moterų klasėje pasaulio rekordas priklauso anglei S. Lerwill (5' 7½" = 1,71 m).

ŠUOLIS Į TOLĮ

Beveik visi trumpųjų nuotolių bėgikai yra paprastai ir geri šuolininkai į tolį. Todėl aišku, kad greitis šioje rungtyje turi daug reikšmės. Įsibėgėjimo takas paprastai yra 100 pėdų ilgio. Įsibėgėjama tolygiai didėjančiu greičiu, ir didžiausias greitis pasiekiamas maždaug 6—8 bėgimo žingsnių atstume nuo pasispyrimo lentelės. Pačio šuolio technika yra dvejopa: "žirklavimo" ir "sėdėjimo ore" (keliai pritraukti prie krūtinės). Plačiau naudojamas ir efektingesnis yra pirmasis, tuo tarpu, antrasis metodas lengviau išmokstamas. Šuolyje į tolį ypač svarbi yra nusileidimo technika. Dauguma pradedančių lengvaatletų neišvengia čia klaidų.

Bene geriausias visų laikų šuolininkas į tolį yra garsusis ir universalusis negras Owens. Jo prieš beveik 9 metus pastatyto rekordo (26'8¼" — 8,14 m) dar niekam iki šiol nepavyko pagerinti. Moterų grupėje pirmavo Olandijos pasididžiavimas Blankers-Koen, su 6,25 m, tačiau visiškai neseniai šuolininkė Williams iš Naujosios Zelandijos nušoko 6,28 m.

TRIŠUOLIS

Trišuolio pagrindą lengvai suprasime jau iš angliško jo pavadinimo: "hop, step and jump". Pirmasis šuolis atliekamas viena koja, t. y. nušokama ta pačia koja, kuria buvo pasispirta; toliau seka 'žingsnis" (šuolis, nusileidžiant priešinga koja), ir trečioji dalis—šuolis, žemę pasiekiant abiem kojomis.

Trišuolis yra ne kas kita, kaip savos rūšies šuolis į tolį. Įsibėgėjimo ir pasispyrimo technika yra maždaug ta pati, tad kas pasakyta apie pirmąjį—tinka ir čia.

Dabartinis pasaulinis ir olimpinis trišuolio rekordas priklauso rusui L. Ščerbakowui (16,23 m arba 53'2¾"). Moterys šioje rungtyje nedalyvauja.

ŠUOLIS SU KARTIMI

Šuolis su kartimi turi savo ilgą ir įdomią istoriją. Pati technika bei įrankiai daug kartų keitėsi, iki galutinai sustota prie dabartinių taisyklių. Šuolio su kartimi pradžią rasime priešistorinio žmogaus gyvenime. Tik jis kartį naudodavo greičiau peršokimui per upę ar bedugnę, o ne į aukštį. (Tarzano filmuose panašiai matome). Dabar šuoliui naudojama kartis yra maždaug 16 pėdų ilgio ir 5½ svarų svorio. Pats šuolis yra bene pats sunkiausias iš visų lengvoje atletikoje, nors gal ir pats įspūdingiausias. Privalomos sportininko įpatybės: stiprios rankos ir pečiai, greitis ir beveik akrobatiškas kūno valdymas. Treniruotėse labai sėkminga priemonė, stiprinant rankų raumenis, yra laipiojimas virvėmis (ypač žiemos metu, salėje). Žinomiausias visų laikų šuolininkas su kartimi yra amerikietis C. Warmerdam, kurio vardas liks įrašytas į sporto istoriją, kaip vieno nemirtingųjų. Prieš 12 metų jo pastatyto rekordo (15 pėdų 7¾"=4,77 m) dar niekam nepavyko pagerinti Dabartiniu metu iškiliausias yra evangelikų kunigas Bob Richards.

Kai man viskas sudūžta, kas man buvo vertinga, lieka žmonės, su kuriais aš bendrauju ar bent galiu bendrauti ir tik su jais lieka tai, kas man iš tikro yra buvimas.

K. Jaspers

Niekas nenorėtų gyventi be meilaus kitų dalyvavimo, net jei ir visus kitus turtus savais vadintų. Galima tvirtinti, kad kaip tik tiems, kuriems turtų, valdžios bei jėgos nestinga, tokių meilių santykių labiausiai reikia. Juk kas iš visos tos laimės, jei jie negali ja kitiems džiaugsmo teikti? Arba kaip galima išlaikyti laimę be gero linkinčio kitų nusiteikimo?

Aristotelis

KREIVOS

ČIUKYTĖ DĖLYTĖ

IŠ MERGAITĖS UŽRAŠŲ

Danguje mėnuo kabojo
Ir švelnus vėjelis pūtė,
Skleidės gėlės man prie kojų,
O krūtinėje širdutė.

Ant gėlės žalių lapelių
Ritinos rasa nuo vėjo,
Kaip rasa ir man širdelė
Susijaudinus drebėjo.

Kažkur toli varpas gaudžia,
O man taip širdužę gelia,
Jis prieina, prisiglaudžia,
Deda galvą man ant kelių.

Ir sužiūra į mėnulį —
Tokios liūdnos jojo akys,
Lyg tenai, kur žvagždės, toli,
Būt ir laimė jo nukakus.

Nuo to liūdesio akyse
Ir man taip graudu patapo:
Nutariau — jam pasakysiu,
Kaip rasa ant žiedo lapo
Man širdis, va, čia suvirpo
Ir tam liūdesy ištirpo.

O paskiau taip smarkiai plakė,
Taip krūtinėn ėmė duoti —
Pamiršau, kad mama sakė,
Jog nereikia jo bučiuoti.

Pamiršau . . . O jis laimingas,
Akys džiugesiu degą —
Net iš džiugesio jam vingiais
Suvizgeno uodega!

Aš tik dvylikos buvau,
Kai tą šunį bučiavau.

Taigi, nutarta: mes ir mūsiškiai važiuojame į kongresą!

ČIUKAS DĖLIS

KATINUKAS IR KATYTĖ

Kniaukė katinas mažytis,
Kniaukė Dana, kaip katė.
Mat ta Dana, kaip katytė
Ir pati.

Kniaukė katinas minutę.
Dana kniaukinos penkias,
Mėgdžiodama katinutį
Ir visų veislių kates.

Katinukas kniaukt nustotų,
Jei paglostytum: "Nekniauk tu".
Jei kas Daną pabučiuotų,
Gal ir Dana nebekniauktų.

— — — — — —

Nebekniaukė katinutis:
Jam kažkas "nekniauk" pasakė.
Negirdėjai ir Danutės.
Nebekniaukė. Tik širdutė
Plakė . . .

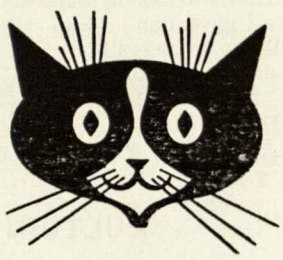

Sodininkas:—Čia, gerbiamoji ponia, yra tabako augalas pilname žydėjime.

Sena miela močiutė:—Kaip įdomu! O kiek ilgai truks, iki prinoks cigarai?

———————

Diogenas jieškojo vieną gražią dieną teisingo žmogaus New Yorke.

—Kaip sekasi? — paklausė keliarodis.

—O, gana gerai, — atsakė Diogenas. — Aš dar tebeturiu savo žibintą.

———————

—Šitos pavardės komiteto sąstate aš dar niekad nemačiau ir negirdėjau.

—O, tai turbūt tas, kuris tik visą darbą atlieka.

———————

—Tai, sakai, išsigydei nuo nemigos? Turbūt, daug lengviau dabar?

—Tikrai lengviau, ir neįsivaizduoji pats. Aš dabar net pusę nakties nemiegu, prisimindamas, kiek aš nuo to kentėjau.

Muzikas, gavęs darbą pagal savo profesiją.

NEPAVOJINGI MEŠKERIOTOJAI

Du vyrukai sėdi kavinėje. Jie sėdi prieš didžiulį biliardo stalą ir žvejoja. Jie plačiai lanku išmeta meškerę, susijaudinę ją vėl ištraukia, vėl išmeta, vėl ištraukia, ir taip kelias valandas be pertraukos — be jokios meškerės, be vandens ir be žuvų. Pagaliau netoli jų sėdėjęs svečias netenka kantrybės:

—Kelneri, ką gi šitos jų kvailystės turi reikšti?

—Tai du visiškai nepavojingi bepročiai, mano pone. Jie kiekvieną dieną čia ateina ir įsivaizduoja, kad jie sėdi laive ir žvejoja ežere, —paaiškino paslaptingai padavėjas.

Dar viena valanda, kita, — draugai vis tebežvejoja. Svečias, jau visai susinervinęs, prašo kelnerį žvejotojus išprašyti. Kelneris pasilenkęs prie jų tyliai šnibžda. Abu linkteli galvomis. Ir įtraukia meškeres. Svečias lengviau atsidūsta. Abu žvejotojai šypsosi maloniai, lyg atsiprašydami:

—Girdėjai, mes kliudom, draugužį!

—Taip, einam, mes kliudom!

Jie ryžtingai vienas kitam linkteli, pasilenkia pirmyn, atsilenkia atgal, vėl pirmyn, atgal, ištiesia abi rankas, išskečia jas, įtraukia, pasilenkia į priekį ir atgal . . .

Svečias pasibaisėjęs pašoka iš vietos:

—Dieve mieliausias, ką gi jie dabar sugalvojo?

—Jie irkluoja namo, — paaiškino kelneris.

ŠYPSENOS

DARBAI ŽMONĖS

NUSIKALTIMAI AMERIKOS JAUNIMO TARPE

Bauginančiai Amerikos jaunimo tarpe didėja nusikaltimų skaičius. Pagal policijos statistiką 1953 metais maždaug 48% visų nusikaltimų buvo padaryti jaunuolių, dar nepasiekusių 21 m. amžiaus. Nusikaltimai auga ypač didmiesčiuose, todėl paskutiniuoju metu daugelyje vietų pastebimas didelis visuomenės susirūpinimas, ir pradedamos ieškoti priežastys, privedusios prie šios nenormalios padėties.

Pastebėta, kad labiausiai patogias chuliganizmui ir iš jo kylantiems visokiems nusikaltimams sąlygas sudaro amerikiečių viešosios pradinės ir aukštesnės mokyklos, kuriose paskutiniu laiku buvo įvestas taip vadinamasis progresyvinis auklėjimo metodas. Pagal jį mokiniui suteikiama visiška laisvė, jis nevaržomas net pamokų ruošimu namie, nebaudžiamas ką nors blogo padaręs. Jis pats turįs atskirti gėrį nuo blogio. Viskas turi būti daroma, kad mokinys jaustųsi laimingas, nes tik iš laimingos ir nevaržomos jaunystės išaugs savarankiški neužguiti, laisvi ir demokratiški žmonės. Todėl mokytojai neturi teisės vartoti jokios prievartos nei auklėjimo, nei žinių perteikimo srityje. Dažnai mokytojas tuo būdu pasidaro savotiškas mokinio vergas ir tada jau ir norėdamas nebegali grįžti į normalią padėtį.

Dėl to yra nepaprastai kritęs mokslo lygis, o mokiniai tikrai yra pradėję gyventi "savarankiškai". Nėra dienos, kad jie nepasireikštų įvairiuose nusikaltimuose. Mokyklose jie tampa vandalais, naikindami mokyklos turtą, daužydami ir gadindami įrengimus, laboratorijas. Apskaičiuojama, kad per metus mokiniai—vandalai padaro virš pusės miliono dolerių nuostolių valstybei. Nesitenkindami tos rūšies išdaigomis mokyklos sienose, jie išeina į gatves užpuldinėdami, plėšikaudami, vartodami narkotikus ir nedorai gyvendami. Nuo viso to neatsilieka ir mergaitės.

Šis dalykas paskutiniu metu pradėtas kelti amerikiečių spaudoje. New Yorko dienraštis "Daily News", ilgoje straipsnių eilėje aprašydamas nenormalią padėtį mokyklose, pabrėžia, kad nusikaltimai išimtinai auga tik viešosiose, valdžios išlaikomose mokyklose. Katalikiškosios ir dalinai kitų religijų konfesinės mokyklos pasižymi savo tvarka, drausme ir pažangumu moksle, nes jose tebenaudojami senieji griežtieji auklėjimo metodai. Laikraštis kreipėsi į savo skaitytojus, prašydamas pasisakyti dėl naujai bandyto progresyvinio auklėjimo. Ankėtos atsakymai milžiniška dauguma — net 42,000 balsų — kalba prieš šį metodą. Už jį tepasisakė tik apie 350 asmenų.

Klausimu susirūpino ir valdžia, artimiausiu laiku bus bandoma vėl daryti reformos, grįžtant prie didesnės drausmės ir gal vėl įvedant religijos dėstymą mokyklose.

Šiuo dalyku privalėtų rūpintis ir lietuvių tėvai, nes labai didelis skaičius lietuviškojo jaunimo mokosi amerikiet.škose viešosiose mokyklose. Yra didelis pavojus, kad lietuviškasis jaunimas gali ne tik nutautėti, bet sykiu užnuodyti ir savo dvasią. Tad jau geriau pasirinkti tik vieną blogybę, jeigu ji kartais būtų neišvengiama, ir jaunimą leisti tik į katalikiškas mokyklas.

J. Paventis

"Aušros Vartų Marijos Šventė Vilniuje"

Studentų Ateitininkų S-gos Centro V-ba, norėdama draugovių narius skatinti prasmingiau švęsti Marijos Metus ir giliau pažinti Marijos kulto plitimą Lietuvoje, Marijos žemėje, paskelbė konkursą religiniam rašiniui tema "Aušros Vartų Marijos šventovė Vilniuje". Rašinys bent suglaustai turi parodyti Aušros Vartų Marijos šventovės istoriją, jos įtaką lietuvių tautos religiniam—tautiniam gyvenimui, šventovės motyvus lietuvių rašytojų, poetų, menininkų veikaluose. Geriausias rašinys bus premijuojamas ir skelbiamas spaudoje.

Rašinius ligi š. m. birželio mėn. 1 d. siųsti Stud. At-kų S-gos Centro V-bos adresu: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KULTŪRINIS GYVENIMAS

• **Marijos Kongrese** Kalifornijoje, š. m. gegužės mėn. pradžioje, dalyvaus ir lietuvių atstovai. Kongresas rengiamas Amerikos pranciškonų Šventųjų Marijos metų garbei atžymėti. Į kongresą iš Romos jau atvyko pats pranciškonų ordino generolas tėvas A. Sepinskis, OFM.

• **Leonardas Šimutis,** "Draugo" redaktorius pakviestas į 44-jo metinio Amerikos Katalikų Spaudos Seimo rengimo komitetą. Seimas įvyks gegužės pradžioje Chicagoje. Jame dalyvaus įvairių tautybių Amerikos katalikų spaudos atstovai. Reikia pažymėti, kad pačių amerikiečių katalikiška spauda yra labai silpna. Anglų kalboje amerikiečiai katalikai neturi nė vieno savo dienraščio, pasitenkindami tik dioceziniais savaitraščiais ir keletu žurnalų.

• **"Draugas" vėl skiria** $1000 premiją už lietuvišką romaną. Rankraščius, skiriamus šiam konkursui, galima įteikti iki 1954 m. lapkričio 1 d. Konkurso komisiją šiemet sudarys bostoniečiai. Jau pakviesti—Bernardas Brazdžionis, dr. Juozas Girnius ir dr. Juozas Leimonas. Kiti komisijos nariai bus paskelbti vėliau.

• **Liet. Krikščionių Demokratų** partija šiemet mini 50 metų įsisteigimo jubiliejų. Jos pirmosios politinės programos formuotojai buvo trys Petrapilio Dvasinės Akademijos profesoriai: vysk. Pr. Būčys, Maironis ir Dambrauskas-Jakštas. Š. m. gegužės pabaigoje ši sukaktis numatoma iškilmingai paminėti šaukiamoje konferencijoje New Yorke.

• **Lenkijos lietuvius pasiekia** lietuviškoji knyga iš J. A. Valstybių. Neseniai atėjusiomis žiniomis Lenkijoje gyvenantys lietuviai džiaugiasi gavę "Lietuvių Poezijos Antologiją".

• **Baltų Institutas** Europoje žada išleisti savo metraštį vokiečių kalba. Jame bus atspausdinti dr. A. Maceinos ir dr. Z. Ivinskio straipsniai, kuriuose bus liečiami lietuvių kultūros istorijos klausimai.

• **Antanas Vienažindis,** vienas iš senųjų mūsų poetų, savo pirmąjį eilėraščių rinkinį parašė prieš 60 metų. Knyga buvo išleista Amerikoje, Plymouth, Pa.

• **Columbijos universitetas** New Yorke, vienas iš seniausių Amerikos universitetų, šiemet mini savo 200 metų jubiliejų. Columbijoje yra studijavęs nemažas skaičius lietuvių. Ir šiuo metu jame studijuoja būrelis lietuvių. Pažymėtina, kad Columbijos universitete prieš keletą metų buvo atidaryta lietuvių kalbos ir literatūros katedra, kuria domisi daugiausia Amerikoje gimę lietuviai.

Iš MAS Centro Valdybos sekretoriato stalčių

Kovo 20—21 d. d. MAS centro valdybos dalis — pirm. A. Kasulaitis, Laimutė Iešmantaitė, Jonas Vyšniauskas ir Arvydas Barzdukas — buvo nuvykę į Chicagą aptarti su Chicagos apygardos vadovybe įvairių moksleivių reikalų. Su apygardos pirmininku Al. Šatu svarstyti centro valdybos ir apygardų santykiai bei pasidalinimas darbu. Prieita išvada, jog daugumas techninio darbo turėtų būti atlikta apygardos valdybų, o centrui tektų tik planuoti ir apygardas instruktuoti. Aptarta ir programų, praktiško moksl. atko vadovo rengimo, egzaminų bei į vyresniškumo laipsnius kėlimo tvarkos ir kiti organizaciniai reikalai.

Taip pat viešėjimo Chicagoje metu centro valdybos atstovai dalyvavo Mokyklos Bičiulių susirinkime, kur žodį tarė centro valdybos pirmininkas A. Kasulaitis. Jis išryškino dabartinės centro valdybos užsimojimą tokius Mokyklos Bičiulių — tėvų būrelius suorganizuoti prie kiekvieno ateitininkų vieneto. Jie galėtų visokeriopai — moraliai ir ypač materialiai — prie moksleivių veikimo prisidėti. Chicagos Mokyklos Bičiulių — Tėvų būreliui sėkmingai vadovauja moksl. at-kų globėjas ir bičiulis mok. K. Kleiva.

Po Mokyklos Bičiulių susirinkimo centro valdybos atstovai tarėsi su Chicagos moksl. at-kų kuopų globėjais. Čia buvo referuoti ir svarstyti stovyklos, uniformų, ALRKS vajaus, programos ėjimo, nario mokesčio ir kt. reikalai. Diskusijos buvo ypač gyvos ir įdomios.

Sekmadienį centro valdyba viešėjo Clarendon Hills, Ill. pas sąjungos dvasios vadą tėv. dr. V. Rimšelį, MIC. Čia taip pat buvo aptarta nesibaigianti eilė sąjungos reikalų ir atstovai pavaišinti skaniais pietumis.

Tenka padėkoti mieliems svetingiems chicagiečiams už gražų centro valdybos atstovų priėmimą Vėjų Mieste. Ypatinga padėka tenka dvasios vadui tėv. V. Rimšeliui MIC, Chicagos apygardos pirmininkui Al. Šatui ir buv. sąjungos pirmininkui Ad. Viliušiui už nepailstamą mumis rūpinimąsi ir mielą globą.

T r u m p a i:

S t o v y k l a ! Šiais metais įvyksta dvi moksl. at-kų stovyklos. Viena įvyks Marianapolyje rugpjūčio 22 —rugsėjo 3 d., kita prie Akron, Ohio rugpjūčio 27 — rugsėjo 3 d. Po šios stovyklos visi stovyklautojai organizuotai vyksta į ateitininkų kongresą Chicagoje. Tad bus graži proga kartu maloniai pastovyklauti ir įdomiai paekskursuoti. Jau dabar taupykite pinigus ir ruoškitės stovyklai bei kongresui! Smulkios informacijos bus atsiųstos greitu laiku.

Kuopos prašomos pranešti centro valdybai apie savo rengiamas šventes. Stengsimės pas jus atvykti ir jose dalyvauti. Taip pat prašome atkreipti dėmesį, jog kas du mėnesiai kuopos turės pateikti centro valdybai savo veiklos apyskaitą. Tam reikalui atsiųsime specialiai parengtus blankus. Tad nuodugniai ir pilnai išeikime programas ir atlikime paskirtus darbus.

Kai kurias kuopų valdybas reikia pagirti už parodytą punktualumą ir pareigingumą — anketą pirmosios atsiuntė St. Louis ir Worcesterio kuopos. Tačiau neabejotinai uoliausios yra 'Barboros Žagarietės' kuopos mergaitės Putname. Jos į centro valdybą kreipiasi ir dažnai ir įvairiais reikalais. Jaučiame, jog ta kuopa tikrai dirba. Lauksime iš visų kuopų (ir tų iš kurių dar nei žodžio negirdėjome!) pageidavimų ir pasiūlymų.

MAS CENTRO VALDYBA

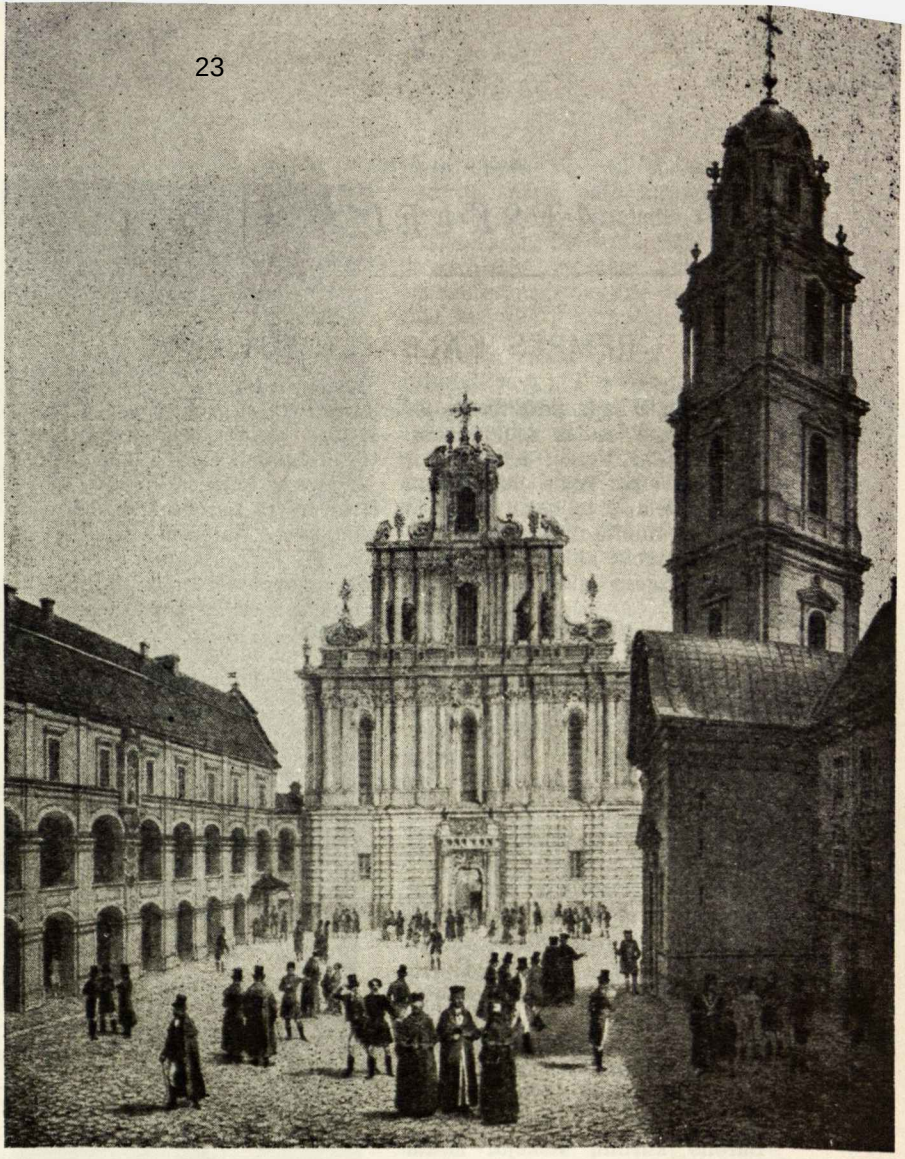

Šv. Jono bažnyčia ir universiteto kiemas Vilniuje. (Iš Vilčinskio albumo)

VILNIAUS AKADEMIJA

Pirmąją Lietuvos aukštąją mokyklą Vilniuje įkūrė jėzuitai 1579 m., pavadindami ją Akademija. Tad šiemet jai sueina 375 metai. Ji veikė iki 19 a. galo. Panaikinus jėzuitų ordiną, Akademija buvo pavadinta Lietuvos Vyriausiąja Mokykla, 1803 m. caro Aleksandro I įsakymu — universitetu, kurį po 1831 m. sukilimo rusai uždarė. Okupavus Vilnių lenkams, ten buvo įkurtas Stepono Batoro universitetas. 1939 m. grąžinus Vilnių Lietuvai, tuoj buvo atidarytas lietuviškas universitetas.

Šioje mokykloje visą laiką mokėsi nemaža Lietuvos šviesuomenės. Čia 19 a. pradžioje Simanas Daukantas išgirdo apie garsią Lietuvos praeitį ir apsisprendė tirti jos istoriją. Čia mokėsi Motiejus Valančius, S. Stanevičius ir kiti ano meto šviesuoliai.

Čia matome seną praeito amžiaus litografiją. Gilumoje kyla graži barokinė šv. Jono, arba studentų, bažnyčia. Dešinėje — centrinis įėjimas į universitetą, kairėje — Humanitarinių mokslų fakultetas.

ATSKLEISTA KNYGA

PEMPĖS KALBA LIETUVIŠKAI

"Jūs matėte kada nors tik ką iškritusį sniegą saulės spinduliuose. Jis taip baltas, tiesiog dega, ir į jį sunku pažvelgt. Tokia buvo šviesi žmogaus siela. Į ją baltą ir Dievo malonės spindulių nušviestą negalima buvo pakelti akių. Paskui krito suodžiai. Užgeso sniegas. Jis purvinas."

Tai žodžiai iš **Aloyzo Barono** romano **"Užgeseęs sniegas"**. Iš jų aišku, kad ne tik ugnis, bet ir sniegas dega ir gęsta. Dar romanas nebuvo išėjęs iš spaudos, o jau kaikuriems kritikams jis užkliuvo: esą, sniegas negali gesti.

Iš tikrųjų tai ne tik vykęs, bet ir labai būdingas Aloyzo Barono kūrybai pavadinimas. Lygiai taip, kaip ir anksčiau išleistųjų jo knygų pavadinimai: "Švaigždės ir vėjai", "Debesys plaukia pažemiu".

Aloyzas Baronas — žvaigždžių ir vėjų rašytojas. "Užgesusiame sniege" randame visai jo kūrybai būdingą motto:

"Mutter, Mutter, wo ist dein Kind? Es spielt mit den Sternen und spielt mit dem Wind ..." (F. Hagen).

Barono kūrinių veikėjai siekia žvaigždžių (idealų), bet juos blaško pikti vėjai (likimas). Krinta suodžiai, ir sniegas užgęsta. Karo audroj pasikeičia žmogaus siela. Ne be pagrindo skundžiamasi:

"Visi moko vienas kitą gyventi. Reikia duot gyvent. Visi tik moko. Mokslas ir mokslas, ir nebėra gyvenimui vietos ir širdžiai."

Žmones, neturinčius gyvenimui vietos, Baronas ir vaizduoja šiame savo romane. Jie iš Lygumų kaimo, nuo Lietuvos ir Lenkijos sienos. Vieni lietuviai, kiti laiko save lenkais. Bet tautybė jų neskiria. Nes jie visi žvaigždžių ir vėjų žmonės. Siekia ir nepasiekia, blaškosi ir yra blaškomi. Karas juos nubloškia į Vokietiją. Visur ir visada jie turi bėgti nuo mirties. Po karo grįžta į tėviškę. O ten: "Kažin ar verta buvo tiek daug kartų bėgti iš mirties, kad taip gyventum", pagrindinio romano veikėjo (Kęstučio Vosyliaus) žodžiais tariant.

Visa tai tik scena, kurioje vyksta romano veiksmas. Patį veiksmą čia kuria meilės, kerštо ir neteisybės reiškiniai.

Aloyzas Baronas, iš periodikos jau gana seniai pažįstamas (iš pradžių spausdinęs vien eilėraščius), į rašytojus išėjo dar visai neseniai. Nežiūrint visų silpnybių, kurių jis turi ne tiek daug, Baronas, bendrai imant, yra stiprus ir originalus rašytojas. Stiprus savo temperamentu, originalus pasakojimo būdu.

"Užgeseęs sniegas" pilnas lyrikos. O tai ir yra Barono stiprybė ir originalumas. Kaikurios romano vietos, jei jas surašytume eilėraščių forma, savo verte tikrai pralenktų kaikurių ir labai žinomų poetų eilėraščius.

Aloyzas Baronas

Didžiausia Barono silpnybė—medžiagos gausumas. Jis tos medžiagos (žodinės) tikrai turi perdaug. Jo veikėjai šneka įdomiai, bet perilgai. Kad šnekėtų trumpiau, jų mintys būtų kondensuotesnės, o tai romanui eitų į sveikatą. Kaikur reikėtų išlyginti kalbą bei stilių, kaikur kaiką išbraukti.

Galima būtų laikyti silpnybe ir veikėjų panašumą. Beveik visi jie kalba vienodai. Autorius nesukuria būdingų tipų. Nors veikėjai ir pavadinti vardais ar pavardėmis, bet visi jie galėtų būti bendravardžiai ar bevardžiai.

Ar tai silpnybė iš tikrųjų? Kitur—taip, bet Barono atveju—kažin. Baronui tipų kūrimas netiktų prie veido. Tada gal tektų atsisakyti ir nuo lyrikos, be kurios Baronas nebūtų Baronas.

Viena būdinga smulkmena. Išeitų, kad "Užgesusiame sniege" perdaug keikiamasi. Iš tiesų tai ne. Tik pagal autoriaus rašymą taip atrodo. Barono veikėjai tiek nesikeikia, kiek jis norėtų, kad keiktųsi. Jie keikia save ir viską, o tačiau jų keiksmų negirdėti.

Baronas labai gražiai aprašo gamtą. Čia jis tikrai talentingas. Mačiusiam ar nemačiusiam Lietuvą tie aprašymai sminga į pat širdį. Kaikas iš tų aprašymų labai paprasta, bet ir labai gražu:

"Ateis pavasaris. Atskris pempės. Jos lakstys pabaliuose. Juodais dirvonais skraidys pilkas vėjas. Pempės šauks: gyvi, gyvi. Pempės kalba lietuviškai. Jos lietuviškas paukštis. Lyriškas ir tylus. Tik verkti moka."

(**Aloyzas Baronas, UŽGESĘS SNIEGAS.** Romanas. 285 psl. Išleido "Tėviškės Žiburiai" Toronte, 1953 m. Viršelis—P. Augiaus.)

Leonardas Žitkevičius

KNYGA APIE VANAGAITĮ

Neseniai iš spaudos išėjo puošni, mėlynais viršeliais, knyga, pavadinta vienu tik žodžiu: "Vanagaitis". Šis vardas gal daugeliui iš jaunimo nebus girdėtas, tačiau jis yra neišdildomai įaugęs į Amerikos lietuvių istoriją.

Antanas Vanagaitis buvo žmogus, kaip jis pats sakėsi, "su devyniais amatais", atvykęs iš nepriklausomos Lietuvos į Ameriką dar 1924 m., ir čia per 25 metus įtemptai dirbęs kultūrinį darbą. Jis buvo aktorius, muzikas, laikraštininkas, radijo valandėlių direktorius, nepaliaujamai ugdęs jau pradėjusią gesti lietuviškumo sąmonę. Ir pačioje Lietuvoje buvo dainuojamos jo dainos. Kas nežino "Mes be Vilniaus nenurimsim", arba jo "jaunojo 21 metų Stasio" bei "Dul-dul dudelės."

Knygoje plačiai aprašomas Vanagaičio gyvenimas, jo teatrinė ir muzikinė veikla. Kartu pagaunamos ir ano meto lietuvių nuotaikos Amerikoje, kurios be galo įdomios. Knyga parašyta keletos autorių daugiausia atsiminimu formoje. Platesni skyriai: Vyt. Aianto—apie Vanagaičio gyvenimą, J. Olšausko

—apie Vanagaitį, kaip teatralą, ir prof. Žilevičiaus ir Jakubėno—apie Vanagaitį iš muzikos srities.

(**Antanas Vanagaitis,** jo gyvenimas ir veikla. Redagavo Vyt. Alantas. Išleido J. J. Balčiūnas, 1954 m. 192 psl. Kaina $2.00.)

Juoba

Venacijaus Ališo — "Cascata Cristalina"

Prieš keliolika metų iš Lietuvos į Pietų Ameriką nukeliavo vienas lietuvis, kuris, pasivadinęs Venancijaus Ališo slapyvardžiu, jau išleido tris eilėraščių rinkinius. "Sao Bento varpai", "Anapus Pietų Kryžiaus" ir šį "Cascata Cristalina". Kaip patys vardai rodo, visuose rinkiniuose apstu Pietų Amerikos pasaulio ir gamtos. Tačiau per visus juos lyg švelni jūros banga ritasi nuolatinis tėvynės ilgesys, kuris padarė jo rinkinius mielus.

Šis pastarasis, išleistas Vokietijoje praėjusiais metais, kuo nors ypatingu neišsiskiria nuo jo ankstybesnių rinkinių. Tas pats pasaulis, tik daugiau tragikos sukaupta, ta pati religinė nuotaika. Kiek plačiau išbujojęs patriotinis motyvas, knygos gale išauga net į ilgą istorijos svarstymą "Lietuvai ir lietuviams". Šiaip šis rinkinys rodo poeto atoslūgį, įbrukta nemaža banalybių, tiesiog publicistikos.

Knygą iliustravo dail. V. Stančikaitė, pagarsėjusi jaunimo knygų puošėja. Tačiau šičia ji peržengė savo ribas, kraute perkrovė piešiniais. (Kai kuriems eilėraščiams nupiešė net po kelias iliustracijas.) Piešiniai dažniausiai per sunkūs šiaip trapiai poezijos formai. Iš tos daugybės, žinoma, yra ir gerų, kurie tikrai rodo dailininkės pajėgumą. Tačiau viską "sutriuškina" poezijos knygoje įdėtas iliustratorės portretas.

Leonardo Žitkevičiaus "Saulutė debesėliuose"

Šiuo vardu Chicagos Liet. Klubas praėjusiais metais išleido eilėraščių rinkinį vaikams. Jis buvo išskirtas iš kitų jaunimo knygų ir atžymėtas jaunimo literatūros premija.

L. Ž. jau ne pirmą rinkinį dovanoja mūsų mažiesiems. Jo savybė—didelis formos paprastumas ir grakštumas, kartu gražiai sujungtas su vaikišku pasauliu. Visą eilėdarą jis taip sumaniai vartoja, kad nė nejauti kartais sutinkamo imantrumo. Vaikų literatūroje L. Ž. atsistoja greta Vytės Nemunėlio.

Šis rinkinys stipriai atmieštas naujojo pasaulio vaizdais, pro kuriuos autorius mato tėvynę. Jis nebekalba apie laukus ir upelius, nes dabartiniam didmiesčio vaikui tai nedarytų įspūdžio, jis sugeba įsi-

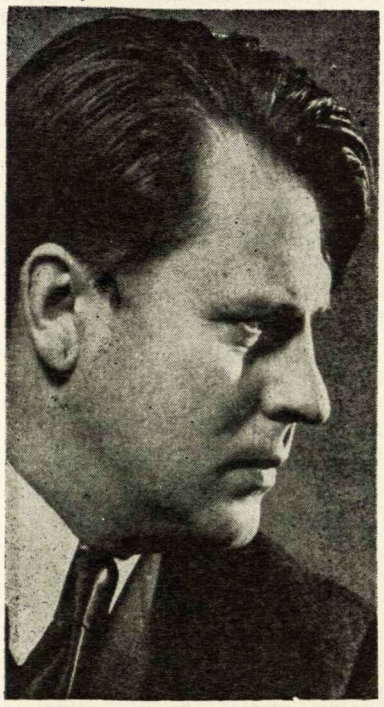

Leonardas Žitkevičius

jausti į jo pasaulį, jis prašo dangoraižio pasistiebti dar aukščiau ir pamatyti jo tėvynę. Missouri pakrantėse jis girdi "Kur bėga Šešupė". Šalia to gražiai įsipina religiniai motyvai, dažnai sujungti su patriotiniais. Tai tikrai miela dovanėlė mūsų mažiesiems.

Iliustravo dail. J. Pilipauskas. Iliustracijos kiek kietokos, šiaip knyga gražiai sutvarkyta.

Jurgio Gliaudos "Ora pro nobis" ir "Gęstanti saulė"

Šį autorių iškėlė "Draugo" literatūros premija, kurią jis du kartu pagrečiui laimėjo. Pirmaisiais metais už romaną "Namai ant smėlio", antraisiais už romaną "Ora pro nobis".

Paskutiniame romane plačiai vaizduoja pirmąjį bolševikmetį Lietuvoje. Iš vienos pusės pastato komunistus — marksistus, iš kitos lietuvius patriotus. Jų kovą dar padidina meilės intryga. Tai didelės apimties romanas. Paskaitęs puikiai susidarys ano meto vaizdą. Gera šiame romane — idėjinė giluma, apimties platumas, kompozicija. Silpniau autoriui išėjo veikėjų charakteriai, ypač pirmaeiliai.

"Gęstančią saulę", pavadintą "metmenimis", neseniai išleido Chicagos Liet. Spaudos Klubas. Tai kelios dešimtys trumpų dalykėlių, kurių medžiaga paimta iš aktualijų, dažniausiai iš lietuvių gyvenimo Amerikoje. Šių aktualijų atidengimas, negerovių atskleidimas būtų vertingiausia "Gęstančioje saulėje". Šiaip knyga skaitosi sunkiai, nes autorius nėra pats aiškiai apsisprendęs formos atžvilgiu. Jis suka į humoreską, bet toli gražu jos neišvysto. Kur atsisakęs humoreskos charakterio sustoja prie novelės, ten rašo kur kas įtikinančiau.

Atskirai reikia sustoti ties J. G. stiliumi. Jam stilius dar yra didelė ir neįveikiama problema. Sunkiai apvaldo žodį, dar sunkiau sklandų sakinį. Labai daug tuščiažodžiavimo, nereikalingo išplėtimo, kas blankina visą įspūdį. Šis stiliaus nesklandumas ir yra viena iš didžiausių kliūčių prieš kurią skaitytojas ir klumpa.

A. K.

• **Literatūros metraštis.** 50 metų spaudos sukakčiai atžymėti "Gabijos" leidykla Brooklyne, N. Y., rengiasi išleisti didelį literatūros metraštį, į kurį bus sutelkta rinktinės poezijos, beletrstikos, dramos veikalų ar ištraukų bei kritikos straipsnių. Beletristikos skyrių tvarko St. Zobarskas, poezijos, dramos ir literatūrinių straipsnių—J. Aistis. Lietuvių Rašytojų Draugija šį leidinį uoliai palaiko.

• **Terros leidykla Chicagoje** baigia spausdinti net keletą veikalų iš karto: Gogolio "Mirusios sielos", B. Sruogos "Milžino pauksmėje", Vydūno "Prabočių šešėliai", J. Aisčio "Apie laiką ir žmones", J. Blekaičio poezijos knygą.

• **Stasius Būdavas** parašė romaną iš knygnešių gyvenimo, pavadindamas jį "Rūsti siena". Romanas bus lyg r "Varpai skamba" knygos tąsa, jame aprašomas tas pats veikėjas Rapolas Geležinis. Jo "Uždraustą stebuklą" greit išleidžia "Gabijos" leidykla Brooklyne.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Prel. L. Tulaba — KAD KŪRENTŲSI. Autoriaus minčių rinkinys, pasakytų per radiją ar per pamokslus. Išleido prel. P. Juras. Roma 1954 m. 242 psl.

Jurgis Gliauda—GĘSTANTI SAULĖ. Metmenys. Viršelis dail. Juozo Pautieniaus. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas 1954 m. 218 psl., kaina $2.

Laiškai Lietuviams, kovo mėn. nr. Leidžia Tėvai Jėzuitai Chicagoje.

Knygų Lentyna, Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis, lapkričio-gruodžio mėn. 1953 m.

PLAČIAME PASAULYJE

JAUNIMO PASTANGOS

WATERBURY, CONN. — Waterburio ateitininkai Amerikoje pradėjo veikti vieni iš pirmųjų ir šiandien savo eilėse turi išsiauginę gražų būrį jaunimo, kuris aktyviai reiškiasi lietuviškoje ir ateitininkiškoje veikloje. Vietos Kat. Federacijos rengiamoje Šv. Kazimiero akademijoje ateitininkai prisidėjo savo įnašu. Paskaitą skaitė dr. V. Šmulkštys, o meninėje dalyje, be koncertinės komp. A. Aleksio vadovaujamo choro programos dalyvavo dar šie jaunieji talkininkai: Ir. Bajalytė, A. Jankauskaitė, A. Kalvaitytė, R. Valterytė, K. Čampė, R. Maruškevičius, J. Muraška ir V. Varneckas.

Ateitininkų rūpesčiu ir pasišventimu išlaikomas Waterburio Scenos Mėgėjų Teatras plačioje apylinkėje yra visų laukiamas svečias. Šiuo metu trupė, režisuojama J. Brazausko, ruošia 3 veiksmų komediją "Nervai".

Jaunieji ateitininkai gražiai reiškiasi sporto srityje. Moksleiviai atkai turi stalo teniso komandą, kuri neseniai buvo pasikvietusi Hartfordo at-kų stalo tenisininkus ir juos nugalėjo rezultatu: 6:3. Waterburio komandoje žaidžia: **J. Jasulevičius, V. Juraška ir V. Skladaitis.** J. Jasulevičius 1951 ir 1952 metais buvo Conn. B. C. stalo meisteriu, o V. Juraška prieš pora savaičių išsikovojo Connecticut valstybės vicemeisterio vardą. Ateityje waterburiečiai numato sportinius susitikimus su kitų vietovių lietuviais.

Moksleiviams ateitininkams ypač padeda at-kų valdybos narys V. Petruškevičius. Sportui vadovauja J. Jasulevičius.

CHICAGA

Šv. Jurgio mokyklos moksleivių at-kų kuopos bendras susirinkimas įvyko š. m. kovo mėn. 14 d. po mokinių pamaldų.

Susirinkimą atidarė malda kuopos pirmininkė Genė Žiupsnytė. Susirinkimui pirmininkavo Aušra Poškaitytė, sekretoriavo D. Karvelytė.

Dvasios vadas kun. dr. Prunskis iškėlė katalikybės kovas ir aukas už Kristų. Gyvais pavyzdžiais iš lietuvių kunigų kankinių gyvenimo parodė, koks yra baisus komunizmas, paneigęs Dievą ir jo mokslą.

Toliau paskaitėlę skaitė stud. F. Palubinskas apie inteligentiškumą. Prelegentas išryškino inteligento sąvoką, jo savumus, kurių ryškiausi meilė žmogui, tvirta valia ir išlavintas protas. Inteligentiškumas yra mūsų penktasis principas. Kiekvienas at-kas turi stengtis ugdyti savyje šį principą. Po diskusijų eilėrašti deklamavo Adelė Butkutė, 5 sk. mokinė. Kuopos globėjas P. Bagdonas trumpoje kalboje ragino narius palaikyti ryšį su savo laikraščiu "Ateitimi", prenumeruoti ir skaityti, o taipgi ir rašyti į "Ateiti".

Po to sekė žaidimai, kuriems vadovavo mergaičių globėja Elena Blandytė. Žaidimuose visi nariai dalyvavo ir nė nepajutome, kaip atėjo 2 val., ir, susirinkimą užbaigę malda, išsiskirstėme.

Kęstutis Tautvydas

BROCKTONAS

Šių metų kovo mėn. 20 d. p. p. Sužiedelių bute įvyko Brocktono moksleivių at-kų, Vytauto Endziulaičio Kuopos susirinkimas, kurį malda atidarė kuopos sekretorė Birutė Duobaitė. Paskaitą apie Vytautą Endziulaitį skaitė prof. B. Vitkus. Prisimindamas savo studentavimo dienas, prof. Vitkus pasakojo apie savo pirmą pažintį su V. Endziulaičiu Maskvos universitete. Toliau prelegentas kalbėjo apie V. Endziulaičio gyvenimą ir darbus, pabrėždamas žymesnius jo kilnios asmenybės bruožus, nušviesdamas jo didelį pasitarnavimą katalikų Bažnyčiai ir Lietuvai ir ypatingą rūpinimąsi socialiniais reikalais. V. Endziulaitis savo nenuilstamu darbštumu yra pavyzdys mums, šių dienų ateitininkams. Kuopos globėja p. Sužiedelienė trumpai painformavo apie besiartinančią kuopos šventę. P. Kucinienė paegzaminavo jaunesniuosius ateitininkus, parengdama kandidatus artėjantiems pasižadėjimo egzaminams. Meninę dalį atliko A. Sužiedelis, padeklamuodamas eilėrašti, ir visi bendrai sudainuodami keletą dainų. **L. K.**

ST. LOUIS

Vasario mėn. 14 d. St. Louis lietuvių kolonija šventė Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Minėjimą atidarė kun. Antanas Deksnys. Savo kalboje dr. Razma nušvietė Lietuvos gyvenimą nepriklausomybės metais ir rusų okupacijos metu. Prelegentas taip pat iškėlė mūsų pareigas Amerikoje, ragindamas išauginti jaunąją kartą lietuviškoje dvasioje, skatindamas remti moraliai ir materialiai lietuviškąsias įstaigas, kurios dirba Lietuvos iš'aisvinimo darbą. Antrasis kalbėtojas buvo M. Kimutis. Jis angliškai papasakojo Lietuvos istoriją nuo Mindaugo iki dabarties.

Po paskaitų meninę dalį išpildė šv. Kazimiero studentų ir moksleivių kuopa. Buvo vaizduojama Lietuva praeity, dabar ir ateityje. L. Abramikaitė, L. Savickaitė ir A. Sabaliauskas padeklamavo po keletą eilėraščių. Vita Čerškutė, Aldona Mogenytė, Birutė Miniotaitė, Zigmas Kučiauskas, Antanas Sabaliauskas, Jonas Kučinskas ir Rimantas Petrikas pašoko "Šustą" ir "Lenciūgėlį". Meninei daliai vadovavo ponia Gintautienė ir Antanas Sabaliauskas.

Rimantas Petrikas

BENDROMIS JĖGOMIS

CLEVELANDAS. — Yra virtę tradicija šv. Kazimierą skautams, vyčiams ir ateitininkams minėti bendrai. Kovo 7 d. Švč. M. N. Pagelbos bažnyčioje visų trijų organizacijų nariai prisiartino prie Dievo Stalo. Šventei pritaikintą pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. J. Angelaitis. Po pamaldų įvyko bendri pusryčiai ir minėjimas, kurį pravedė M. Trainauskaitė, Liet. vyčių 25 kuopos pirmininkė. Čia vėl į susirinkusius trumpu žodžiu kreipėsi kun. J. Angelaitis. Toliau sekė P. Stravinsko paskaita apie šv. Kazimierą. Pabaigai A. Malcanaitė padeklamavo Augustaitytės - Vaičiūnienės 'Maldą į šv. Kazimierą".

Vasario 28 d. įvykusį studentų ateitininkų susirinkimą A. Barzdukas atidarė perskaitydamas tos dienos šv. Mišių lekciją. A. Kasulaitis išsamiu referatu nušvietė tikėjimo ir netikėjimo kovą šių dienų bėgyje. Prelegentas tikėjimo apaštalo pavyzdžiu paėmė palaimintąjį Popiežių Pijų X, įdomiai nupasakodamas charakteringas jo gyvenimo smulkmenas. Meninėj dalyje pasireiškė jauna poetė D. Prikockytė su patriotinio turinio eilėraščiais. Apsvarsčius eilę einamųjų reikalų, susirinkimas baigtas malda.

Kovo 16 d. įvykusiame susirinkime moksleiviai ateitininkai išrinko naują pirmininką. Dabartinę moksleivių at-kų kuopos valdybą sudaro: Rimas Valaitis — pirmininkas, Rimas Bridžis — vicepirmininkas, Asta Orintaitė — sekretorė, Romas Kasperavičius — iždininkas. Mergaičių būreliui vadovauja Roma Staniškytė, berniukų — Rimantas Laniauskas. **li**

"ATEITIES" VAJUS

Jau matyti pirmieji "Ateities" platinimo vajaus rezultatai. Pirmauja clevelandiečiai. Jie šiuo metu yra surinkę daugiausia naujų "Ateities" prenumeratų. Kiek daugiau atsilikusi seka Chicaga, paskui kitos vietovės.

—Kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC, perėmė redaguoti Amerikos L. R. K. Kunigų Vienybės leidžiamą žurnalą "Lux Christi".

—Kun. Vytautas Pikturna parašė didelę 200 psl. knygą apie mišias, kuri greitu laiku pasirodys iš spaudos.

—Dr. K. Cirtautas dėsto vokiečių kalbą Harvardo universitete ir Newtono kolegijoje.

—Inž. J. Pajaujis yra Švedijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

—Dr. Zenonas Prūsas gilina celiulozės ir popierio technologijos studijas Syracuse universitete, Amerikoje.

— Algirdas Gečiauskas vadovauja Philadelphijos Liet. Studentų Sąjungos skyriui.

— Kazys Ašoklis Bonnoje, Vokietijoje, studijuoja mediciną.

— Dalila Valančiūtė, studijuojanti Illinois universitete, įvairiomis progomis daro pranešimus apie Lietuvą amerikiečiams studentams.

— Edvardas Vitkus šiemet baigia architektūros studijas Illinois universitete.

— Povilas Vaitonis įtrauktas į Kanados reprezentacinę šachmatų komandą ir su ja dalyvaus šiemet Buenos Airese įvykstančiose pasaulinėse šachmatų pirmenybėse.

—Dr. Adolfas Damušis kovo pradžioje Chicagoje dalyvavo Amerikos chemikų suvažiavime, kur skaitė pranešimą tema: "Aminai, kaip eterinių dervų katalizatorius."

Į SVEČIUS

PAS PUTNAMIETES

Putnam, Conn. — Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuolyno išlaikomo mergaičių bendrabučio auklėtinės išsiuntė $50 Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje. Auka yra dalis pelno, gauto iš amerikiečių visuomenei Putname suruošto Vasario 16 d. minėjimo.

Putnamo ateitininkės jau pradėjo ruoštis iškilmingai metinei šventei, kuri įvyks gegužės 30 d. Draugovė yra įsigijusi vėliavą, kuri šventės metu bus pašventinta. Vėliavos projektą padarė dail. K. Varnelis. Į savo šventę Putnamo ateitininkės maloniai kviečia svečius iš artimesnių ir tolimesnių apylinkių.

NAUJI BŪDAI

"Šventųjų išminti pasako tautos. Ir jų vardai būna gyvi kartų kartose".

DETROIT, MICH. — Šiais maldos į Tautos Globėją žodžiais kovo mėn. 7 d. buvo pradėta ateitininkų šv. Kazimiero akademija, šiemet nauja forma pravesta. Br. Polikaičio paskaita buvo iliustruota tai giesmėmis, tai legendomis, tai eilėraščiais, skirtais šv. Kazimiero garbei. Skaitė kun. V. Krikščiūnevičius, D. Memėnaitė, D. Mikaitė, B., Ant., ir J. Polikaičiai ir P. Zaranka. Akademiją suruošė studentai ateitininkai.

Išrinkta nauja Detroito studentų ateitininkų valdyba, kurią sudaro: Ant. Polikaitis—pirmininkas, I. Vyčiūtė—sekretorė ir Br. Jasevičius — kasininkas. **P. N.**

KONGRESO PROGA IŠLEIDŽIAMAS

DIDELIS ATEITININKŲ ALBUMAS

kuris apims visos Ateitininkų Federacijos veiklą, atskiras sąjungas, svarbesniuosius įvykius, vadovaujančius asmenis. "Ateities" redakcija turi gausų nuotraukų archyvą, tačiau dar daug ko trūksta.

Pirmiausia reikia dar vaizdų iš ateitininkų veiklos prieš pirmąjį Didįjį karą ir Nepriklausomoje Lietuvoje — kongresų, suvažiavimų, korporacijų ir draugovių, moksleivių, s t u d e n t ų, sendraugių ir t.t. Kas tokių nuotraukų turėtų, prašomi paskolinti. Nuotraukos bus sugrąžintos.

Taip pat prašome siųsti vaizdus iš dabartinio ateitininkų gyvenimo įvairiuose kraštuose: kuopų bei draugovių, švenčių, minėjimų, iškilų, stovyklų, valdybų.

Siųsti adresu:

A T E I T I S :
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

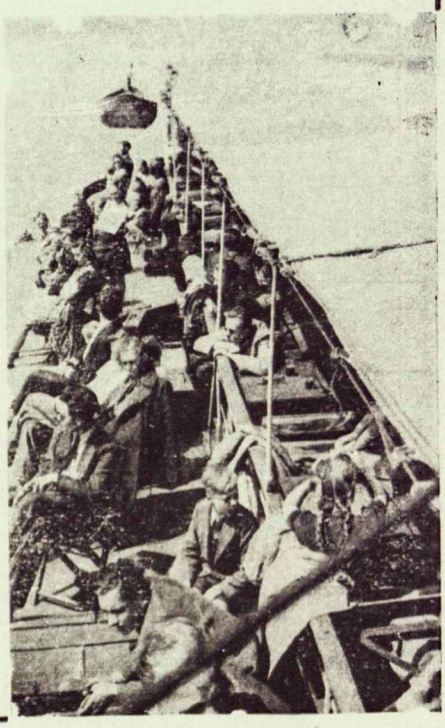

Plaukiame į Reino konferenciją 1947 m.

50 METŲ SPAUDOS SUKAKTIES PROGA

Šiemet švenčiame 50 metų sukaktį, kai lietuviai atkovojo lotyniškomis raidėmis spaudą. Kad lietuviškas spausdintas žodis išliktų ateinančioms kartoms, Pasaulio Lietuvių Archyvas pasiryžęs surinkti ir saugoti:

a) Draudimo metu išleistą spaudą:

1. Lietuvių spaudą išleistą Mažojoj Lietuvoj.
2. Lietuvių spaudą išleistą kitų kraštų lietuvių.
3. Rusų išleistą lietuviams rusiškomis raidėmis — graždanką (elementoriai, kantičkos ir kt.).

b) Po spaudos atkovojimo:

1. Išleistą Lietuvoje.
2. Išleistą kitų kraštų lietuvių.

Kiekvienas spaudinys ar rankraštis yra tinkamas, jei jis yra surištas su lietuvio vardu. Todėl reikia siųsti visą spaudą, kuri yra lietuvio parašyta bet kuria kalba; apie lietuvius kitataučių parašytą spaudą; lietuvių išleistą spaudą bet kuria kalba. Tinka visokio turinio knygos ir laikraščių bei žurnalų komplektai ar jų dalys, spausdinti ir ranka rašyti.

Adresas: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Illinois.

PLA Direktorius

ALp(LKA)1786
1954, Nr.4

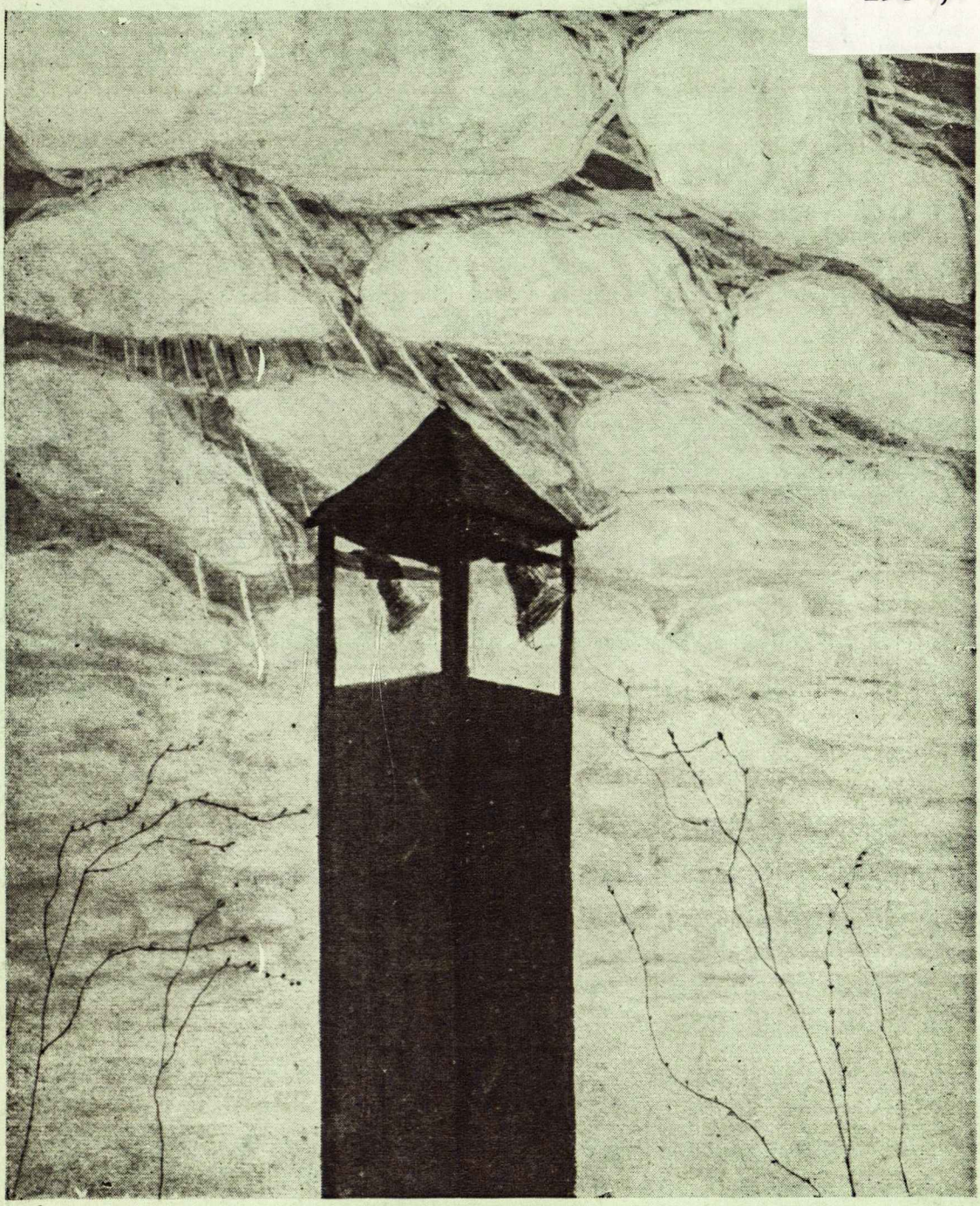

PAVASARIS

M. K. čiurlionis

90, 725. 151